

DOCUMENTS SOBRE EL JURISTA FRANCESC ROMAGUERA (C. 1648-1694) I LA SEVA BIBLIOTECA

PER

JOSEP CLARA i RESPLANDIS

La bibliografia disponible aporta poques notícies biogràfiques del jurista empordanès Francesc Romaguera, que va viure durant el segle XVII. Només ens informa que exercí la professió a la ciutat de Girona, d'on fou ciutadà honorat, i que va publicar dues obres de la seva especialitat: una edició crítica dels *Statuta civitatis Eugubii*, d'Antonio Conciolo, impresa a Girona el 1685, i les *Constitutiones Synodales Diocesis*, impreses el 1691 per encàrrec del bisbe Miquel Pontic, que li valgueren el renom de la posteritat⁽¹⁾.

Al final del segle XVIII, i segons la resposta de l'ajuntament de la Bisbal a l'interrogatori de Francisco de Zamora⁽²⁾, hom el considerava un

(1) Vegeu-ne les biografies sumàries de *Gran Enciclopèdia Catalana*, 12 (1978), 733; *Diccionari biogràfic*, IV (Albertí, Barcelona 1970), 144; Joaquín PLA CARGOL. *Biografías de gerundenses* (Girona 1948), 187. També Guillermo M. de BROCÁ. *Historia del Derecho de Cataluña, especialmente del civil, y exposición de las instituciones del Derecho civil del mismo territorio en relación con el código civil de España y la jurisprudencia* (Barcelona 1918, reedició facsímil del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya, 1985), 417.

(2) Aquest document ha estat publicat per Francesc FERRER i GIRONÈS. *L'estructura econòmica de la Bisbal a finals del setcents*, dins "Annals de l'Institut d'Estudis Gironins", XXVI (1982-1983), 594.

fill il·lustre d'aquella vila justament per aquesta segona obra: "*El Dr. Francisco Romaguera —anotaven— Ciudadano Honrado de Gerona, que en el año 1694 (sic!) dio a luz a las Sinodales del Obispado de Gerona, que rigen en todo él y son útiles a los párrocos, clérigos y juristas*".

Fèlix Torres Amat⁽³⁾, uns anys després, repetia els elogis. Afirmava que el bisbe Pontic no podia haver encarregat l'obra "*a otro más sabio que Romaguera*". I prosseguia: "*Tomó éste la empresa a su cargo y la desempeñó con tal acierto, con tanta abundancia de noticias curiosas y erudición, que se admiraban de que hubiese podido leer tantos autores como cita en apoyo de sus ilustraciones (...) Las ilustraciones de Romaguera son una mina preciosa para los jurisconsultos y párrocos, en la cual hallarán cuanto pueden necesitar para resolver sus dudas y fijar sus incertidumbres*". Més recentment Santiago Sobrequès, en tractar de la producció de l'escola jurídica catalana del segle XVII, esmenta també el llibre de Romaguera i el qualifica de notable⁽⁴⁾.

L'objectiu d'aquest treball és d'aplegar una colla de documents interessants —capítols matrimonials, testament i inventari de béns— sobre el personatge i de presentar d'altres notícies biogràfiques i familiars que ajudin a aproximar-nos a la seva vida i circumstància.

LA FAMÍLIA

Francesc Romaguera va fer constar a la portada dels seus llibres que era originari de la Bisbal. La família paterna és, efectivament, atestada en aquesta població —si no abans— des del segle XIII⁽⁵⁾. Els Romaguera residien, concretament, al veïnat del Vilar i eren pagesos. Pagesos propietaris, no uns pagesos qualsevol.

El pare del nostre jurista es deia també Francesc i va viure entre els anys 1609 i 1673. Ens consta que la seva primera muller es deia Eleonor (Ferrer ?) i que va morir el 1645⁽⁶⁾. L'única descendència d'aquest matrimoni va ser

(3) Fèlix TORRES AMAT, *Memorias para ayudar a formar un diccionario crítico de los escritores catalanes* (Barcelona 1836, reedició facsimil de Curial 1973), 561.

(4) Santiago SOBREQUÈS i VIDAL, *Història de la producció del Dret català fins al decret de Nova Planta* (Girona 1978), 84.

(5) El 16 de gener de 1271 Berenguer Romaguera, de la Bisbal, es va fer home propi del batlle de la mateixa població i de la seva família, els quals li establiren un hort situat a la coromina del bisbe (Josep M. MARQUÈS i PLANAGUMÀ, *Pergamins de la mitra (891-1687)* (Girona 1984), 35). A l'Arxiu Històric de Girona hem localitzat el testament de Pere Romaguera, del veïnat del Vilar de la Bisbal, datat el 26 de desembre de 1465 (notari Martí Sastre, Girona 2^a, vol. 255).

(6) Eleonor morí el 30 de desembre de 1645. Va testar el 3 del mateix mes, davant el notari S. Font, de la Bisbal (Arxiu Històric de Girona (=AHIG), vol. 553).

Francesc Romaguera va contractar un tercer matrimoni, l'any 1661, amb Maria Elena Espígol, vídua de Francesc Cavaller, pagès de la parròquia de Vilobí d'Onyar⁽⁹⁾. El fruit d'aquesta nova unió foren dos fills més: Francesc, nat el 1662, que degué morir essent un albat, i Salvador, nat el 1666, que va repetir la carrera eclesiàstica i esdevingué rector de la parròquia de Sant Hilari Sacalm.

FRANCESC ROMAGUERA, JURISTA

Els repertoris biogràfics no precisen els anys de vida del fill il·lustre de la Bisbal. Tan solament Santiago Sobrequés apuntava que havia nascut cap al 1640.

Si ens referim a la data de naixement, hem de manifestar que no ens ha estat possible de trobar la inscripció personal als llibres de baptisme, per la qual cosa deduïm que degué ser batejat en una parròquia fora de la Bisbal⁽¹⁰⁾. Però, com que sabem que era fill de la segona muller de Francesc Romaguera pare, o bé va néixer el 1648 o bé entre 1650 i 1653. La data de matrimoni ens fa inclinar per la primera data.

No posseïm cap notícia de la seva joventut ni de l'etapa d'estudiant, en què es doctorà en ambdós drets (civil i canònic). Hem de pensar que va seguir la carrera a Barcelona, on sí que ens consta que va viure-hi el seu germà Miquel⁽¹¹⁾, també doctor en drets com els altres dos germans que foren clergues.

El casament amb Maria Perpinyà, filla de Joan Baptista Perpinyà, ciutadà honrat de Girona, i de la seva esposa Margarida Batlle, va celebrar-se a la parròquia de la Catedral de Girona el dia 9 de desembre de 1670⁽¹²⁾, quan devia comptar 22 anys.

Els capítols matrimonials corresponents van ser pactats entre les dues famílies el 6 d'octubre de 1670, però foren novament refets i allargats el dia 1 de novembre de 1674, un cop hagué traspassat el pare de Francesc Romaguera⁽¹³⁾. Del document podem retenir que el nuvi va ser declarat hereu de tots els béns paterns, per bé que el seu pare restà com a usufructuari de per vida, i que la núvia, per la seva banda, va rebre un dot

(9) AHG, notaria 4ª de Girona (N. Roig), vol. 632. Acta de 15 de gener de 1661.

(10) Aventurem que podia ser batejat a la parròquia d'on provenia la mare, Avinyonet de Puigventós, però no podem comprovar-ho perquè no s'han conservat els registres de baptisme d'aquella època.

(11) AHG, notari Salvador Font, de la Bisbal, vol. 575. Acta del 22 de juny de 1668, titulada "Donatio in favorem magnifici Francisci Romaguera utriusque iuris doctor villae Episcopalis".

(12) Arxiu Diocesà de Girona(=ADG), Matrimonis de la Catedral, 1587-1601, f. 195 r.

(13) Vegeu l'apèndix documental I.

de dues mil lliures, dues caixes de noguer, vestits i joies. A l'hora de la veritat, Francesc Romaguera només rebé 1.250 lliures del sogre, ja que les 750 restants hagueren de ser lliurades a la tercera dona de Francesc Romaguera pare, un cop mort aquest, en concepte de restitució de dot.

Del matrimoni Romaguera-Perpinyà van néixer nou fills: Joan (1671), Maria Rosa (1673), Josep (1674), Domènec (1675), Maria Margarida (1679), Narcís (1680), Maria Teresa (1682), Francesc (1684) i Gertrudis (1686), batejats els uns a la parròquia de la Catedral i els altres a Sant Feliu⁽¹⁴⁾. Tanmateix només cinc d'aquests infants van sobreviure al pare.

Tres anys després del casament, Francesc Romaguera va ser insaculat a la bossa dels possibles jurats de la mà major del municipi gironí⁽¹⁵⁾. Va correspondre-li el càrrec de jurat primer el 1680 i de jurat segon el 1691.

La data de la mort no presenta cap dificultat a l'hora de documentar-la. El 22 de novembre de 1694 estava malalt a la seva casa de la Bisbal i hi dictà el darrer testament, que publiquem a l'apèndix II. Quatre dies després, la mort va endur-se'l. Segons el registre parroquial, "als vint-y-sis de novembre de mil ciscents noranta-quatre morí lo doctor Francesch Romaguera en lo seu mas del Vilar y rebé tots los sacraments de santa mara isglésia"⁽¹⁶⁾.

EL TESTAMENT

En el document que el jurista Romaguera expressà la darrera voluntat⁽¹⁷⁾ manifestà que volia ser enterrat al temple del convent dels pares franciscans de la Bisbal, on se li hauria de dedicar una tomba que dugués gravades les seves armes.

Entre els diversos apartats corresponents a llegats, subratllem la devoció del testador a la Verge del Roser, divulgada pels frares del convent de Sant Domènec, i a la de Montserrat.

El testament deixa veure també la preocupació de Francesc Romaguera per les dificultats que acompanyaren les guerres amb França a la fi del segle XVII i que van convertir l'Empordà en territori de trasbals i pèrdues materials⁽¹⁸⁾.

(14) Joan, Maria Rosa, Narcís, Maria Teresa i Francesc, foren inscrits en els registres de la parròquia de la Catedral. Els altres són als de Sant Feliu.

(15) P. NEGRE PASTELL, *La cofradía de San Jorge y la nobleza gerundense*, dins "Anales del Instituto de Estudios Gerundenses", VI (1951), 320.

(16) ADG. Òbits de la Bisbal, 1634-1713, f. 97.

(17) Vegeu l'apèndix documental II.

(18) Sobre l'època en general, amb notícies sobre les terres gironines, vegeu Henry KAMEN, *La España de Carlos II* (Barcelona 1981); Agustí ALCOBERRÓ, *Les terres gironines durant*

Hi ha encara una frase que retrata la seva manera de pensar sobre la ruïna dels patrimonis familiars: assenyala directament la joventut i la mala inclinació dels fills com a fenomen ordinari de la pèrdua "de moltas casas y dispació de patrimonis", per la qual cosa -a l'hora d'elegir hereu- traspassà la responsabilitat als marmessors. Aquests, segons que testimonia un document posterior, no elegiren hereu el primer fill mascle de Romaguera (Joan), sinó el segon, Josep, el qual també va heretar les propietats i béns de l'avi matern i, per això, hagué de canviar el cognom Romaguera pel de Perpinyà.

INVENTARI DE BÉNS

El dia 7 de gener de 1698 els marmessors del testament de Francesc Romaguera van nomenar Josep Romaguera hereu del seu pare. Pocs dies després, aquest va prendre possessió dels béns que li corresponien i que eren a les cases de la Bisbal i de Girona. Per això precisament es redactà l'inventari que reproduïm a l'apèndix III.

Entre els objectes que van pertànyer al jurista Romaguera destaca, evidentment, la biblioteca formada per més de 575 títols i un centenar més de volums el títol dels quals no és detallat. Es tracta d'una llibreria professional, assortida d'obres essencialment jurídiques, repartides en les diverses branques del dret —civil, canònic, mercantil, penal...—, amb pocs títols que facin referència a la religió, la història, la literatura o la filosofia.

Notem que hi són ben representats els autors del dret català: Marquilles, Mieres, Socarrats, Cortiada, Amigant, Ferrer, Oliva, Vilaplana, Tristany, Peguera, Xammar, Fontanella, etc. els quals al costat dels castellans —com Antonio Agustín (aragonès), Diego de Covarrubias, Antonio Gómez, Francisco Salgado de Somoza...— i dels europeus —italians singularment— conformen un panorama que ens parla d'un home ben il·lustrat.

Si comparem aquesta biblioteca amb la de Jeroni Pujades⁽¹⁹⁾, observem que la de Romaguera tenia més volums i era més especialitzada. Al costat

l'ocupació francesa de 1694-98: una aproximació, dins "Annals de l'Institut d'Estudis Girolins", XXIX (1987), 231-243. Una bona exposició de la conjuntura econòmica a Pierre VILAR, *Catalunya dins l'Espanya moderna*, II (Barcelona 1964), 373-411.

(19) La biblioteca de Jeroni Pujades (1568-1635) es componia de 505 unitats —entre autors i volums— més una sort de llibres de mà. Les obres jurídiques són avaluades en el 38,4 per cent del conjunt. Cf. Miquel PUJOL i CANELLES, *Aportació a la biografia de Jeroni Pujades. Una biblioteca particular de començament del segle XVII*, dins "Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos", 18 (1985), 97-247.

de les del segle XVIII també hi fa un bon paper, ja que dels estudis d'Enric Moreu-Rey es dedueix que la mitjana de llibres d'una biblioteca d'advocat a la Barcelona del Set-cents era de 350 títols per biblioteca; Moreu-Rey adverteix, però, que "devien ser nombrosos també els jurispèrits amb col·leccions de llibres molt més copioses, i no podem considerar de cap manera com a excepcionals els casos de passant el miler de volums"⁽²⁰⁾.

Per una concòrdia signada el 14 de febrer de 1700 entre els germans Joan i Josep Romaguera, que comportà renunciacions, definicions i cessions de drets, aquesta biblioteca va passar a mans de Joan Romaguera ciutadà honrat de Girona, habitant a la Bisbal i primer fill del jurista. El pacte referit a aquesta qüestió diu així: "Ítem, és pactat etc. y lo dit magnífich Joseph Perpinyà convé y en bona fe promet entregar al dit senyor Joan Romaguera, son germà, tots los béns mobles, alajas de or y plata que tinga en son poder y sían de la heretat y béns de dit quondam doctor Francesch Romaguera, llur pare, y en especial la llibreria de aquell, dels quals dit doctor Joseph Perpinyà ne havia pres inventari, lo que promet cumplir sots obligació de tots sos béns, ab jurament"⁽²¹⁾.

Acabem aquest apartat remarcant la importància dels títols relacionats a l'inventari, els quals van servir, sens dubte, perquè Francesc Romaguera redactés les notes erudites de les Sinodals que li encarregà el bisbe de Girona. Un estudi pacient ho podrà comprovar.

FINAL

Dues notes solament volem afegir al final d'aquest treball que ha permès de desvetllar aspectes de la personalitat del jurista de la Bisbal d'Empordà. I són: 1) Que no va ser una casualitat que treballés i publicqués el llibre sobre les Sinodals de Girona, puix que estava ben relacionat —familiarment— amb el clergat. 2) La importància de la impremta en la difusió de la cultura jurídica. Comparant la biblioteca jurídica de Romaguera amb la de Pere de Rajadell⁽²²⁾, mort el 1396, el progrés se'ns mostra amb tota la seva evidència.

(20) Enric MOREU-REY, *Sociologia del llibre a Barcelona al segle XVIII. La quantitat d'obres a les biblioteques particulars*, dins "Estudis històrics i documents dels Arxius de Protocols", VIII (1980), 284-285. També val la pena de comparar la biblioteca de Romaguera amb el *Catàleg del Fons Jurídic de la Biblioteca del Seminari Diocesà de Lleida (s. XVI-XIX)*, editat per Carles Enric FLORENSA i TOMÀS i Antoni VAQUER i ALOY (Lleida, Institut d'Estudis Ilerdencs 1992), on es relacionen cap a sis-centes obres.

(21) AHG, notaria 11^a de Girona, vol 488.

(22) Marina MITJÀ SEGUÉ, *Pedro Rajadell y su biblioteca jurídica*, dins "Estudios históricos y documentos de los Archivos de Protocolos", I (1948), 65-104. Relaciona 71 volums. Vegeu també José María MADURELL MARIMÓN, *Micer Jaume Callís y su biblioteca jurídica*, dins "Anuario de Historia del Derecho Español", XXXIII (1963), 539-563.

APÈNDIX DOCUMENTAL

I

1674 novembre 1. Girona

Arxiu Històric de Girona, notaria 4^a
(Dídac Puig), vol. 656 (1674-75)*Capítols matrimonials entre Francesc Romaguera i Maria Perpinyà.*

En nom de nostre senyor Déu sie. Amén.

Com de y sobre lo matrimoni Déu volent, en fas de santa mare i glésia celebrador, y després celebrat, per y entre lo magnífich Francesch Romaguera, en quiscun dret doctor, fill legítim y natural de Francesch Romaguera, de la vila de la Bisbal, bisbat de Gerona, y de la senyora Maria, cònjugues vuy defuncts, de una part, y la senyora Maria Perpinyà, filla llegítima y natural del magnífich Joan Batista Perpinyà, de Banyolas, ciutedà honrrat de la present ciutat de Gerona y en ella domiciliat, y de la senyora Margarida Perpinyà, cònjugues, de part altre, per rahó del qual matrimoni, a sis del mes de octubre de l'any mil sis-cents setanta, per y entre dit quondam Francesch Romaguera, alashoras vivint, y lo dit doctor Francesch Romaguera, son fill, tant conjunctament com divisa, de una part, y dita senyora Maria Perpinyà y dit magnífich Joan Batista Perpinyà, son pare, tant conjunctament com divisa, de part altre, foren pactats y apuntats, y vuy dia present per mi notari baix scrit, en virtut de les sobre incertadas superior scriptura y provisió, són estats en deguda forma redigits, enscrits y allargats, segons lo estil de la notaria pública de la present ciutat de Gerona, los heretament y capítols matrimonials y demés actes resultants, ab los pactes en la sobredita scriptura mencionats, en lo modo y forma baixscrits següents.

E primerament, era pactat etc. que lo dit Francesch Romaguera, del Vilar, de dita vila de la Bisbal, per molts y agradables serveys que del doctor Francesch Romaguera, son fill, tenia rebuts, y de cadal dia, Déu volent, rébrer esperava per respecte, favor y contemplació de dit matrimoni hagués de heretar, com ab thenor del primer capítol de dita scriptura, ab tot degut effecte de son grat y certa sciència hereta, y heretant après emperò son òbit y no abans, dóna ab donació pura, perfecta, simple e irrevocable, que.s diu entre vius, al dit doctor Francesch Romaguera, son fill, alashoras present, y baix la dita present acceptant y als seus y a qui voldria perpètuament, tots y sengles béns, y drets seus mobles y immobles, presents y sdevenidors, haguts y per haver, a hont se vulla que fossen, y que a ell, dit Francesch Romaguera, aleshores y en sdevenidor pertangessen y pertànyer poguessen y en qualsevol manera privilegiats, lo qual heretament y donasió féu y fer entengué lo dit Francesch Romaguera al dit

doctor Francesch Romaguera, son fill, a totes sas l beras voluntats, ab los pactes, vincles, condicions y retencions baix scritas y següents.

E primerament, dit Francesch Romaguera se retingué que tot lo temps de sa vida natural fos y restés senyor potent y usufructuari de tots los dits béns y drets seus per ell al dit son fill donats, del qual usdefruyt ell, dit Francesch Romaguera, la senyora muller sua, dit doctor Francesch Romaguera, son fill, y la senyora Maria, muller de dit doctor Romaguera, fills y família llur sien alimentats en mejar y b urer, calçar y vestir, y altraz cosas a la vida humana necessárias, tant en sanitat com en malaltia, treballant emperò tots en augment y concervaci  de dits béns y estant y cohabitant tots juncts, fent un llar y foch, y los negocis comuns tractant, finida emperò la vida de dit Francesch Romaguera fos finit y extint, y aplicat y consolidat a la propietat de dit fill.

 tem, se retingué dit Francesch Romaguera, donador, que si per ventura lo dit doctor Francesch Romaguera, son fill, moria en algun temps sens infants legítims y naturals de legítim y carnal matrimoni procreats, o ab tals algú dels quals no arrib s a edat de poder fer testament, en dits casos y quiscú de aquells les dites cosas donadas per ell al dit doctor Francesch Romaguera, son fill, tornassen a ell dit donador si alashoras vivia, si no a son hereu o universal successor, o a qui ell auria volgut disposat o ordenat de paraula ab testament o altrament salvadas y expressament retingudas a dit doctor Francesch Romaguera, son fill, vuyt-centas lliuras de les quals en tot cas pugu s testar, codicil.lar y fer a totes sas l beras voluntats.

 tem, ax  mateix, dit Francesch Romaguera es reserva mii lliuras, de las quals en tot cas pugu s testar, codicil.lar y altrament fer a totes sas l beras voluntats, y en cas que de aquellas no dispos s volgu  que vinguessen compresas ab lo present heretament, donant ax  bé facultat al dit doctor Francesch Romaguera, son fill, de poder assegurar lo dot que dita senyora Maria Romaguera y Perpinyà li ha de constituir, axí com ell le.y assegura, y ax  mateix lo escriu de sinch-centes lliures, que ell, dit doctor Francesch Romaguera, havie prom s fer ha dita senyora Maria, sa muller, y nora sua.

 tem, se reserva dit Francesch Romaguera, donador, que tots los dem s fills y fillas seus, legítims y naturals, tant nats com naxedors, fossen dotats y col.locats segons lo poder dels béns donats ab lo present heretament, y entretant fossen alimentats en menjar y b urer, calçar y vestir y altres cosas a la vida humana necessárias, tant en sanitat com en malaltia, treballant ells y quiscú de ells a tota utilitat y profit de dits béns donats. E axís, sens altres pactes ni retencions, feu y fer entengué lo present heretament y donació, après emperò òbit seu y no abans, ab cláusulas de constitut cessionària de

tots drets y accions y exercici de aquellas y constitutòria de procurador com en cosa pròpia, segons estil llargament, e lo dit doctor Francesch Romaguera accepta lo dit heretament per lo dit Francesch Romaguera, son pare, ab los pactes, vincles y condicions sobredits a ell fets.

Ítem, és pactat etc. y lo dit magnífich Joan Batista Perpinyà per molts y agradables serveys que de la dita senyora Maria, sa filla, muller de dit doctor Francesch Romaguera, té rebuts, y cadal dia, Déu volent, rébrer espera per respecte, favor y contemplació de dit matrimoni, y altrament per tota sa part de heretat y legítima sua paternal y maternal y suplament de aquellas, y compresas totes y qualsevols porcions de causas pias y per tot y qualsevol altre dret a ella, dita senyora Maria, tocant y pertanyent e/o pertànyer y spectar podent, y devent de present y per al venir en y sobre sos béns, tant per las alt ditas com per altres qualsevols causas y rahons que assí dir y exprimir poguessen sots qualsevol expressió de paraulas hage de donar, com ab thenor del present, ab tot degut efecte, de son grat y certa sciència per ell y per los seus hereus y successors qualsevols presents y sdevenidors, dóna ab donació pura, perfeta, simple e irrevocable, que.s diu entre vius, a la dita senyora Maria, sa filla, present y baix acceptant, y als seus, y a qui voldrà, perpètuament per rahó de dit matrimoni de voluntat sua ja contractat, dos mil lliuras barcelonesas, dos caxas de noguer ab sos panys y claus, y tot los vestits y joyas de sa persona inestimats, aquesta donació fa y fer entén lo dit magnífich Joan Batista Perpinyà a la dita senyora Maria, sa filla, axí com millor y més sanament se pot dir y entendre, a tota utilitat de dita senyora Maria, sa filla, y dels seus a totes sas lliberas voluntats de ella y dels seus lliberament fahedores ab pacte, vincle, condició y retenció que si ella, dita senyora Maria, morirà en algun temps sens infants legítims y naturals de legítim y carnal matrimoni procreats, o ab tals algú dels quals no arribe a edat de poder fer testament, en dits casos y qualsevol de aquells las ditas cosas donadas tornen y devinguen, y tornar hajen a ell, dit donador, si alashoras viurà, si no a son hereu o universal successor o aquell o aquells al qual o als quals ell aurà volgut disposar o ordenat de paraula, ab testament o altrament reservada y a la dita senyora Maria, sa filla, expressament retinguda, la mitat de ditas dos mil lliuras, de la qual mitat en tot cas puga testar, condicionar y altrament fer a totes sas lliberas voluntats. E axí, sots los dits pacte, vincle, condició y retenció, ab jurament llargament, en virtut del qual convé y promet tenir aquella per ferma y agradable, y contra aquella no fer ni venir, ni menys revocar-la per rahó de ingràtitut, probresa o altrament per ninguna causa o rahó, ans bé renunciant a las lleys y drets semblants revocations permatents y a tot altre auxili de dret a assò obviant. E la dita senyora Maria, present, accepta la dita donació per lo dit senyor son pare

a ella, com dalt està dit, feta, ab besament de mans y acció de moltas gràcias que li'n fa.

Ítem, és pactat etc. que la dita senyora Maria, fent estas cosas de contentiment y voluntat de dits senyors, sos pare y mare, y de altres parents y acostats seus, haje de donar, aportar y constituhir, com ab thenor del present, de son grat y certa sciència, dóna, aporta y constitueix en dot per dot y en nom de adot sua al dit doctor Francesch Romaguera, son marit, en temps de llur núptias encara que après de aquellas, las ditas dos mil lliuras barcelonesas, caxas y vestits per lo dit senyor son pare a ella, com dalt està dit, donadas, axí que aquesta dot tingan y pocehescan dits marit y muller, tots junts, tant quant viuran, com se pertany fer entre marit y muller, y lo ordre del matrimoni demana y requer. Per semblant modo y forma, lo dit doctor Francesch Romaguera, marit de dita senyora Maria, present a ditas cosas, contentint aquellas, lloha y ferma y no res menys de grat y certa sciència, precehint en estas cosas de contentiment y voluntat de alguns parents y amichs seus, dóna, aporta y constitueix en donació, y en nom de donació que.s diu per causa núptias, encara que après de aquellas, a la dita senyora Maria, sa muller, tant en valor de sos béns quant ella dalt en dot per dot y en nom de dot sua li té aportat y constituhit, axí que aquesta donació per causa de núptias, junctament ab dit dot, tingan y pocehescan ells, tots junts, tant quan viuran, com se pertany fer entre bons marit y muller y lo orde del matrimoni demana y requer, per la qual dot, la qual ell dit doctor Francesch Romaguera, marit de la dita senyora Maria, confessa haver hagut y rebut, renuncia per ço a la exceptió de dit dot no haver hagut ni rebut y a tot dol, mal y engany, lo qual dot, en cas de ceparatió del present matrimoni y restitució de aquell, promet ell, dit doctor Romaguera, restituhir a la dita senyora Maria, sa muller, y als seus, y a qui ella voldrà o a d'aquell o aquells al qual o als quals se esperarà o esguardarà la restitució de dit dot, obligant-ne per ço ell, dit doctor Francesch Romaguera, a la dita senyora sa muller, o a d'aquell o aquells al qual o als quals dit dot se aurà de restituhir, endits casos, tots y sengles béns y drets seus, axí mobles com immobles, presents y esdevenidors, aguts y per haver, a hont se vulla que sien, encara que privilegiats en qualsevol manera, los quals béns y drets si ell, dit doctor Francesch Romaguera, premorrà a la dita senyora Maria, sa muller, y altrament en tot cas de ceparatió de dit matrimoni y restitució de dit dot, ella, dita senyora Maria, puga tenir y tinga hipotecats y obligats tant ab infants com sens infants, y ab altre marit, y sens ell, ab lo qual se puga tornar casar sobre dits béns, y assò fins y a tant ella sia satisfeta y pagada íntegrament en tot lo dit son dot; los fruyts, emperò, emoluments y beneficis que en lo entretant de dits béns farà y rebrà no li sien comptats en sort de pagar ni disminució

alguna de dit son dot, ans bé aquells hage y rebe y seus propis fasse, y en sos propis usos y utilitats convertesca, y assò per virtut de donació pura, perfeta, simple e irrevocable, que.s diu entre vius, que ara per las horas y les horas per ara, y en tal cas li'n fa per favor y contemplació de dit matrimoni y suportar los càrrechs de aquell.

Ítem, és pactat etc. que en cas lo dit doctor Francesch Romaguera premorís a la dita senyora Maria, sa muller, ella, dita senyora, sa muller, guanye y guanyar puga sobre los béns de dit son marit sinch-centas lliures barceloneses per pacte nuptial o escrieix, que ab lo present li'n fa, per favor y contemplació del matrimoni entre ells contractat.

Ítem, és pactat etc. que en dit cas de ceparatió de dit matrimoni y restitució de dit dot, ell, dit doctor Romaguera ni los seus sían tinguts y obligats restituhir sinó lo que se amostrarà haver hagut y rebut, conforme constarà ab àpochas, alberans o altres legítimes clarícies.

Ítem, és pactat etc. que, en tot cas de ceparació de dit matrimoni y restitució de dit dot, tots los vestits y joyas de la persona de dita senyora Maria sían suas en lloch, esmena y recompensa de las que vuy té y al dit doctor Francesch Romaguera, son marit, en dot li ha aportat, exceptat emperò lo vestit novial o millors joyas de or, argent, perlas, coral o altres pedras finas, qui ell, dit son marit, li aurà fets, los quals resten en poder de dit doctor Romaguera y dels seus, y axí los dits cònjugues convénan, prométan y júran lo hu a l'altre vicitudinàriament que las ditas cosas tindran per fermas y agradables, y contra aquellas no faran ni vindran en ningun temps per alguna causa o rahó.

Ítem, és pactat etc. que la dita senyora Maria Perpinyà hage de absódrer, difinir y remetre, cedir y transferir, com ab thenor del present, de son grat y certa sciència, fent emperò estas cosas de concentiment y voluntat de dit doctor Franchesch Romaguera, son marit, assí present y baix concentint, absol, dóna, difineix y remet, cedeix, transfereix y relaxa al dit magnífich Joan Batista Perpinyà, son pare, assí present, y als seus, y a qui ell voldrà perpètuament, tota part de heretat y legítima sua, paternal y maternal, y suplament de aquellas porcions de causes pias y tot y qualsevol altre dret a ella degut y pertanyent e/o pertànyer y espectar podent, ara o en esdevenidor, en y sobre sa universal heretat y béns, tant per las alt ditas com per altres qualsevols causas y rahons que assí dir y exprimir se poguessen, sots qualsevol expressió de paraulas, axí que de aquí al devant ella, dita senyora Maria, per rahó de dits sos drets no puga ni los seus púgan fer, proposar, móurer ni intentar plet algú, qüestió, petitió ni demanda, en juý ni fora juý, per via directa ni indirecta, ni altrament en manera alguna, per quant de aquells tots y sengles li'n fa llarga y bastanta fi y difinitió, ab cessió de tots sos drets y actions y constitució de

procurador com en cosa pròpia, confessant dita senyora Maria per rahó de la present difinitió haver agudas y rebudas de ell, dit magnífich Joan Batista Perpinyà, son pare, dos mil lliuras barcelonesas, caxas robas y joyas de sa persona juxta thenor dels precedents capítols, y axí renunciant a la exceptió de dita moneda no haguda ni rebuda y a tot dol, mal y engany si més per rahó de dits sos drets li pertanya e/o més per rahó de aquells haver devia tot allò més quant que quant sie li dóna y remet ab donació pura, perfeta, simple e irrecusable, que.s diu entre vius, renunciant per ço a la lley que ajuda als enganyats de més de mitjas salvant-se dret de esdevenidora successió, fideïcomisos, successions ab intestat y altres qualsevols expressas vocacions, al qual dret per la present no entén perjudicar-se en manera alguna, y axí ho ferma llargament, ab jurament. E lo dit doctor Francesch Romaguera, marit de dita senyora Maria, present a ditas cosas, concernint aquellas, lloha y ferma.

Ítem, és pactat etc. y lo dit doctor Romaguera confessa y regoneix a dit magnífich Joan Batista Perpinyà, son sogra, que té hagudas y rebudas a sas voluntats, en lo modo baix scrit, dos mil lliuras moneda barcelonesa, las quals són per semblants, de les quals, com sobre està dit, té feta donació ha dita senyora Maria, sa filla, y muller sua, per favor y contemplació de llur matrimoni, las quals ella, com sobre està dit, li ha aportadas y constituïdas en dot, y axí bé ella de son concetiment li té feta dita difinició de tots sos drets, los quals dos mil lliuras té rebudas en esta forma, ço és, mil dos-centas cinquanta lliuras de comptants després de haver contractat dit llur matrimoni, y las restants set-centas cinquanta lliuras per son ordre apagarà a la senyora Maria Elena, viuda de dit quondam Francesch Romaguera, del Vilar, per restitució del dot per tantes ne havia rebudas dit quondam son pare, o altrament com ha procurador de sa muller, y axí, renunciant a la exceptió de dita moneda, fa y ferma la present èpocha.

Ítem, lo dit doctor Francesch Romaguera confessa y regoneix, al dit magnífich Joan Batista Perpinyà, que ha tinguts en sa casa, per temps de tres anys, a ell y a sa muller, en la conformitat està ajustat y pactat, ab los apuntaments y pactes dalt incertats, y axí renunciant a la exceptió de ditas cosas no ésser veras, ne fa y ferma la present èpocha y regonexensa, ab pacte de no demanar cosa més sobre esta promesa.

E finalment etc.

Quequidem capitula matrimonialia et instrumento ex eis resultantia etc. dictae partes laudarunt prout supradicitur et ratificarunt ac ad Dominum Deum et ejus sancta quatuor Evangelia jurarunt attendere et complere et contra non facere vel venire etc. aliqua ratione, jure, modo vel causa in manu et posse mei Didaci Puig, notari infrascripti, de quibus etc.

Actum Gerunde die X novembris MDLXXIII.

Testes Narcissus Oliveras, magister domorum, et Michael Pijaume, scriptor Gerundae, de firma dicti magnifici Francisci Romaguera tantum.

Testes de firmis dicti magnifici Joannis Baptiste Perpinyà et dictae dominae Mariae, ejus filiae et uxoris dicti magnifici Francisci Romaguera, dictoque magnifico Francisco Romaguera etiam in dictis firmis presente et consentiente sunt Petrus Rosa, laborator supradictae villae Episcopali, et Isidrus Sabater, mulio Gerundae.

II

1694 novembre 22. La Bisbal

Arxiu Històric de Girona, notari Ignasi Ponach, de la Bisbal, vol. 698 (1694)

Testament de Francesc Romaguera.

En nom de Nostre Senyor Déu sia, amén.

Com natura humana sia a la lley de la mort subjecte, hi no hi age cosa més certa que lo morir, ni més incerta que la hora de aquella, perço jo, lo doctor en drets Francesch Romaguera, ciutedà honrrat de Gerona, vuy en la vila de la Bisbal y en mon mas Romaguera del veýnat del Vilar, terme y parròquia de dita vila, domitiliat, fill llegítim y natural que som de l'honorable Francesch Romaguera, pagès de dit veýnat, y de la senyora Maria Balle Riusech y Romaguera, cònjugues diffunts, detingut de certa indisposició corporal, de la qual jach en lo llit y temo morir-me; estant, emperò, per la gràcia de Déu en tot mon bon enteniment, sana memòria y ferma loquela, volent disposar dels béns per Nostre Senyor Déu a mi encomenats, fas y ordeno lo present meu últim y derrer testament e/o última y darrera voluntat mia, en y ab lo qual poso y elegesch en manumissors y de aquest mon últim y derrer testament exequutors, és a saber, a l'il.lustre Joan Batista Perpinyà, de Banyolas, mon sogre, la senyora Maria Romaguera y Perpinyà, charíssima muller mia, lo il.lustre y molt reverent Miquel Romaguera, en drets doctor, prevere y abat de la isglésia insigne, col.legiada y secular de Sant Feliu, de la ciutat de Gerona, lo reverent Matheu Romaguera, en drets doctor, prevere y beneficiat de la isglésia parroquial de dita present vila, lo reverent Salvador Romaguera, en drets doctor, prevere y rector de la isglésia parroquial de Sant Hilari Çacalm, del bisbat de Vich, mos germans, a Matheu Llobet, pagès del lloch de Vidreras, del bisbat de Gerona, mon cosí germà, a l'il.lustre Pere de Guitart y de Millàs, y a l'il.lustre Ignaci de Pujol, donzells, en dita present vila domitiliats, als quals, tots junts y a la major part de aquells assoles, dono y conferesch ple y llibero poder de exerquir y complir lo present meu últim y derrer testament, axí y conforme baix trobaran scrit y per mi

ordenat. E generalment los dono tal y tanta potestat qual y quanta a semblants manumissors testamentaris tant dret, consuetut, com altrament se'ls acostuma y pot donar.

E primerament, y abans de totas cosas, encoman la mia ànima a l'altíssim creador, mon Déu y Senyor, qui aquella de no res ha creada y formada a imatge y semblantsa sua. Vull, ordeno y mano que tots los deutes que lo die de la mia fi jo deuré, sien pagats y satisfets y las injúrias a restitució de las quals jo seré tingut y obligat sían remesas de mos béns breument, simplement, sumàriament y de pla, sens strèpit ni figura de judici, sols la veritat del fet atesa y considerada, a coneguda de dits mos manumissors. E vull, ordeno y mano que, encontinent mon òbit seguit, mon cos sia depositat dins la isglésia del convent de sant Sebastià, orde de Pares Recolets Franciscans, construÿt en lo terme de dita present vila, sens gasto algun ni acistència de clero, ni sia feta funerària alguna, y després en son temps oportuno y quant mon hereu podrà (regulant-ho segons àrbitre y coneguda de dits mos manumissors), vull y és ma voluntat que dit mon hereu hage y dega fer construyr de mos béns, dins dita isglésia de dit convent, una tomba ab lo frontespici, de pedra calsinal, y en ella esculpidas las mias armas, y en dit cas de translació de mon cadàver en dita tomba, vull y mano que en dit die de dita translació hem sia dit y celebrat, per salut y remey de la mia ànima, en dita isglésia de dit convent y per los religiosos aleshoras en aquell conventuals, un offici solempne, y que mon hereu hage y dega fer lo gasto, en dit die, del dinar a dits religiosos de dit convent.

Ítem, vull y mano que encontinent mon òbit seguit, per salut y remey de la mia ànima, me sien dites y celebradas lo trentenari o quarantena de missas baxas mení celebrar en y ab mon testament fiu y ordení en poder del D. Ramon Vila, notari públich de Gerona, als [] febrer mil sis-cents noranta-dos o altre més cert dia, y aquellas manava celebrar per lo reverent pare lector [] Morell⁽²³⁾, religiós dominico del convent de Sant Domingo de Gerona, y si acàs, lo die de mon òbit, dit lector Morell fos mort, per lo religiós de dit convent a dits mos manumissors aperexeria, y en lo altar de Maria Sanctíssima del Roser de dita isglésia de dit convent, dexant per la celebració y charitat de quiscuna de ditas missas sis sous barcelonesos o corrents.

Ítem, deix y encontinent mon òbit seguit, per salut y remey de la mia

(23) Ha de ser Jacint Morell, que va morir el 1709. Cfr. José M. de GARGANTA, *Un obituario del convento de Santo Domingo de Gerona*, dins "Anales del Instituto de Estudios Gerundenses", VI (1951), 146. El 1697 va ser prior del mateix convent José M. COLL, *Priores del convento de Santo Domingo de Gerona*, *ibid*, 331.

ànima y demás a qui jo som tingut y obligat, celebrar vull y mano en dita isglésia del convent de sant Domingo de Gerona y en dit altar de Maria Sanctíssima del Roser, dos-centas missas ditas de salvera dix, per la celebració de las quals deix y llego la charitat necessària y acostumada.

Ítem, axí mateix encontinent mon òbit seguit, vull y mano me sien ditas y celebradas per salut y remey de la mia ànima, en lo altar major de Nostra Senyora de Montserrat de la montanya, construït en lo present Principat de Cathalunya, tres missas baixas, dexant per charitat y celebració de totas ellas un real de vuyt o son just valor.

Ítem, axí mateix, encontinent de publicada la pau y que mas heretats se cultivaran y donaran los fruyts acostumats, vull y mano se'm sían celebradas per ma ànima y demás seré obligat, en la matexa isglésia de sant Domingo de Gerona y en dit altar de Nostra Senyora del Roser, altres dos-centas missas baixas també de salvera dix, dexant per la celebració y charitat de quiscuna de ellas la charitat acostumada.

Ítem, deix y llego, al dit convent de pares menors de la dita present vila, vint-y-sinch lliuras corrents lo die de ma fi, pregant-los me'n celebren missas o fassen sufragis per ma ànima y per qui seré obligat.

Ítem, deix y llego, per pecats olvidats y penitèncias mal cumplidas, sinch sous dels quals sien fets celebrar y fer sufragis per ànima mia.

Ítem, vull y mano que Maria, filla mia y de dita muller y manumissora mia, sie col.locada y dotada segons la possibilitat de mos béns, a coneguda de dits mos manumissors o de la major part de aquells.

Ítem, prech a Joseph, fill meu, y a altre qualsevol de mos fills que serà hereter universal del dit senyor Joan Batista Perpinyà, son avi y mon sogre, mire tot lo que pugue per la conservació de ma casa y patrimoni, y cedesca y diffinesca la llegítima sua en favor de mon hereu, ab declaració que vaja compresa ab ma institució y substitucions, y axí compòngan com a bons germans los interessos de un patrimoni y altre, ab atenció que, com lo meu serà més tènue y ab majors obligacions, los puga suportar mon hereu, y en cas dit Joseph o altre fill meu no serà o seran hereters universals de dit son avi, en cas fosen diffarents hereus y algú dels demás mos fills serà ecclesiàstich, canonge de Gerona o semblants equivalents canonicats de la cathedral de Gerona, que mon hereu los hage y dega pagar lo gasto de las butllas, poció y vestuari.

Ítem, conciderant las obligacions de ma casa y patrimoni, y lo quant seria cosa cansada, per dita senyora muller y manumissora mia, lo cuydar de aquella y sa administració, com y la aducació de sos fills y meus, màxime corrent lo temps com corra, tant calamitós de guerra, desitjant sumament que dita senyora muller y manumissora mia visque ab tota quietut, vull, ordeno y mano que, durant dit temps de guerra, dits senyors

mos sogre y germans, com y dits senyors de Guitart y de Pujol, la retiren en la part a ells ben vista, donant-li lo còngruo per son viure, calsar y vestir y sustento de una criada, y finida la guerra ho fassen com major los aperaxarà de rahó, tenint en totas ditas cosas la pralació lo dit senyor abat Miquel Romaguera, mon germà, ab expressa declaració y gravamen que dita senyora muller y manumissora mia renuncie la tenuta de mos béns y que ditas cosas sols se li donen tant quant viurà viuda de mi, concervant mon nom y cognom, y vivint casta y sens marit, y no altrament.

Ítem, vull y mano que dit mon hereu baix scrit hage y dega sustentar en ma casa a Domingo y Francisco, fills meus, en menjar y béurer, calsar y vestir, y altres cosas a la vida humana necessàries, axí en sanitat com en malaltia.

Ítem, deix y llego a quiscú de mos fills y fillas, tant nats com naxedors, per dret de institució y llegítima llur, sinch sous.

Y conciderant que la pèrdua de molts casas y dissipació de patrimonis de ordinari prové de la juventut y mala inclinació dels fills, en tots los altres béns meus, axí mobles com immobles, noms, veus, drets y accions meus y mies, ahontsevulla que sían y a mi me pertanyen y pertànyer púgan, ara y en esdevenidor, en qualsevol part del món, per qualsevols noms, títols, causas y rahons que assí dir hi exprimir se poguessen o deguessen, sots qualsevol expressió de paraulas, exeptats aquells dels quals alt tinch disposat y fet testament (salva sempre la elecció y nominació de hereu meu per los baix scrits y fahedora), instituesch y hereters meus universals fas los fills meus mascles que de present Nostre Senyor Déu me ha encomenats y lo dia de mon òbit tindré llegítims, emperò y naturals, y de llegítim y carnal matrimoni procreats y engendrats, y a llurs infants y descendents perpetualment; lo hun, és a saber, després de l'altre, ab expressa declaració que la successió de mos béns y vocació de mon hereu comense en la persona que de mon hereu faran y eligiran entre vius o altrament los dits sogre y germans meus, y los dits senyors Pere de Guitart y Ignasi de Pujol. Perquè a ell o/y a la major part de ells dono ple y llibero poder de elegir y anomenar, en dit mon hereu, al fill meu llegítim y natural que a ells ben vist serà elegir y anomenar, y en cas de discòrdia entre ells, a sola elecció y nominació de dit mon hereu que faran dits senyors abat Miquel Romaguera y doctor Matheu Romaguera, mos germans. En tal falta, emperò, de tals fills meus mascles y de llurs infants y descendents perpetualment a ells y a l'últim de ells axí morint, substituesch y heretera mia universal fas y instituesch a la dita Maria, filla mia, y a sos infants y descendents perpetualment axí y de la manera que de dits fills meus mascles tinch dit y disposat; en falta, emperò, de dita Maria, ma filla, y sos infants y descendents a ella y a ells y a l'últim de ells axí morint,

substituesch y hereteras mias universsals fas las demás fillas que forçan Nostre Senyor Déu me encomenarà llegalítimas, emperò y naturals y de llegalítim y carnal matrimoni procreadas y engendradas, si algunas ne tindré y a mi sobreviuran y hereteras mias ésser voldran, la huna, és a saber, després de l'altre, axí y de la manera y ab los matexos gravàments, vincles, substitucions que de dits mos fills mascles tinch dit, substituesch a ellas y a llurs infants y descendents y a l'últim de ellas y ells, y hereu meu universsal fas y instituesch al dit doctor Miquel Romaguera, abat de Sant Feliu de Gerona, mon germà, durant sa vida natural tant solament y només, y seguit lo òbit de dit mon germà al dit doctor Matheu Romaguera, prevere, també mon germà, axí mateix durant sa vida natural tant solament y només, y seguit dit son òbit, al dit doctor Salvador Romaguera, prevere, també mon germà, axibé durant sa vida natural tant solament y només, y seguit dit son òbit, a l'hospital de Santa Catherina màrtir, de la ciutat de Gerona, sens poder alienar cosa en tot ni en part de ma universal heretat y béns, y no de altre modo ni manera, perquè en cas contrari substituesch a dit hospital, y hereter meu universsal fas e instituesch al prior y convent de Sant Domingo, de dita ciutat de Gerona, als quals fills y descendents, germans y demás per mi alt cridats fins a l'últim de aquells inclusive y a cada hu de aquells, en rahó de ma universal heretat y béns, fas y poso vincle real y perpètuu *praecis* y durable sens ceperació ni divisió alguna; axí que dita ma universal heretat y béns censera vaja per tots los instituÿts y substituhÿts fins arribar a l'últim que tinch cridat sens detracció de quarta treballianica, falcídia ni altre dret de hereu, perquè la tal detracció de quarta y altre qualsevol dret de hereu prohibesch expressament. Declarant més avant ma intenció, vull, ordeno y mano que, si per cas algú de dits mos fills o fillas, o qualsevol de dits mos germans o descendents de aquells, cometia o incidia en aglun crim de leza magestat divina o humana (lo que Déu no vulla), o altrament en manera alguna incidia en algun error per lo qual o altrament meresqués confiscació de béns, aleshoras y en tal cas lo cometent dit cas o crim *etiam* per vuyt dies antes de la contingència de aquell, encontinent *et ipso iure et facto* sie y se entenga ésser privat com jo en dit cas, y ara per las horas y aleshoras per ara, lo privo de dita ma universsal heretat y béns, com si de aquell no se hagués feta menció alguna ab lo present meu testament, y lo vincle y fideïcomís per mi alt posat encontinent, sens aguardar la mort de aquell, passe y hage de passar y tingue lloch en favor de l'altre immediadament després de ell cridat, capàs, emperò, de succehir; en tal cas, lo fill o filla, germà o nebot, germans o descendents llurs encara que visca lo dit delinqüent y en manera alguna se apliquen al fisch, ni quant al domini ni quant a l'usdefruyt, declarant ma intenció ésser principalment provehÿt se observe la disposició per mi

desobre feta y no fer frau algú al fisch ab aquesta prohibició, y si per cas lo dit delinqüent per benignitat del príncep o superior competent serà restituÿt en lo prèstino estat, vull que tingue lloch altre vegada a la institució o substitució en son favor desobre fetas, no obstant en res la dita privació, la qual en tal cas sie haguda per no feta, salvo quant a l'interès dels fruyts en lo entretant rebuts, los quals resten y se apliquen al fideïcomissari que los haurà rebuts.

Ítem, vull, axibé ordeno y mano, que en cas algú de dits mos fills o fillas o qualsevols de llurs descendents perpetualment casarà o contractarà matrimoni ab spúrea o *ex dampnato cohitu* (lo que Déu no vulla), lo qui axí casarà encara que lo tal aja contractat dit matrimoni, ni que del tal matrimoni hi hagués fills e/o líberos o descendents, en tal cas y aleshoras *etiam* per spay de vuyt dies antes de la contingència de aquell encontinent *et ipso iure et facto*, sie y se entenga ésser lo tal fill o filla o qualsevol de llurs descendents perpetualment privat com jo en dit cas, y ara per las horas y aleshoras per ara, lo privo de dita ma universal heretat y béns, com si de aquell no se hagués feta menció alguna ab lo present meu testament, y lo vincle y fideïcomís per mi alt posat encontinent y sens aguardar la mort de aquell tal qui casarà axí, passe y hage de passar y tinga lloch en favor de l'altre immediadament després de ell cridat, capàs, emperò, de succehir; en tal cas, lo fill o filla, germà o nebot, germans o descendent llurs, encara que visca lo dit hereu qui aurà axí casat y haurà contractat dit matrimoni ab tal persona sie procreada *ex dampnato cohitu* ni de tal matrimoni hi hagués fills ni fillas, perquè aquells y aquellas y llurs descendents perpetualment també privo de ma universal heretat y béns:

Ítem, conciderant y confiant de la fidelitat y legalitat del dit reverent Matheu Romaguera, prevere, mon germà y manumissor, aquell anomeno en administrador de dita ma universal heretat y béns, suplicant-lo aquella administre y governe bé y lealment, com jo de ell plenament confio.

E aquesta és la mia última y derrera voluntat, la qual lloho y ferm, la qual vull que vàlega y valer pugua per via o dret de testament, e si no vàlia o valer no podia per via o dret de testament, almenys vull que vàlega y valer pugua per via o dret de codicil, o de altre qualsevol spècie de última y derrera voluntat mia que millor de dret, consuetut o altre valer y tenir podrà, revocant ab lo present meu últim testament tots y qualsevols testaments, donacions per causa de mort y altre qualsevol spècie de última y derrera voluntat mia, per mi fins lo die present fets y fetas, en poder de qualsevols notaris o curats, encara que en aquells y aquellas hi hagués qualsevols paraulas derogatòrias de las quals no'm recordo, hi en cas hi fossen me'n penit y altrament ab aquells fossen instituhits los liberos, volent que aquesta mia disposició prevàlega a tota las altres.

Actum et per dictum dominum testatorem laudatum, conditum et firmatum fuit hoc testamentum in quodam cubiculo domus mansi Romaguera sito in termino et parochia presentis villae de la Bisbal, die XXII novembris MDCLXXXIII.

Testes voccati et ore proprio dicti testatoris rogati sunt honorabilis Stephannus Ribes, familiaris santi Offitii sanctae Inquisitionis, Joannes Pouplana, scriptor, Josephus Carlas, agricola, Franciscus Casagran, Michael Molinas, Felix Balaguer, laboratores, et Josephus Prats, olitor, omnes dicti termini villae de la Bisbal.

III

1698 gener 25/febrer 5.
La Bisbal

Arxiu Històric de Girona, notari Antoni Caymó,
de la Bisbal, vol. 738 (1698).

Inventari dels béns que pertangueren a Francesc Romaguera

Noverint universi quod cum magnificus Franciscus Romaguera, civis honoratus Gerundae et utriusque iuris doctor, in dicta civitate et villa de la Bisbal, diocesis Gerundae, populati, in et cum suo ultimo et valido testamento per eum condito et firmato recepto penes dominum Ignatium Ponach, notarium regium et publicum dictae villae de la Bisbal, die vigesima secunda novembris millesimo sexcentesimo nonagesimo quarto, heredem suum universalem instituisset unum ex filiis suis legitimis et naturalibus quem elegerint illustris et admodum reverendus Michael Romaguera, abbas ecclesiae secularis et collegiatae Sancti Faelicis Gerundae, reverendus Matheus Romaguera, utriusque iuris doctor, presbiter et beneficiatus ecclesiae parochialis dictae villae de la Bisbal, fratres dicti testatoris, illustres Ignatius de Pujol et Petrus de Guitart et Millàs, domicelli in dicta villa Episcopalis et civitate Gerunde respective domiciliati, cuius dispositionis vigore et facultate supranominati instrumentto publico recepto penes dominum Ignatium Roig, notarium publicum Gerundae, die sexta januarii millesimo sexcentesimo nonagesimo octavo, eligerunt et nominarunt in heredem universalem praedictum doctorem Josephum Perpinyà, filium legitimum et naturalem dicti doctoris Francisci Romaguera, ab humanis decesserit. Hinc propterea fuit et est quod sub anno a nativitate Domini millesimo sexcentesimo nonagesimo octavo die vero vigesima quinta mensis januarii eiusdem anni in titulata in mea Antonii Caymó regia civitate notarii publici infrascripti et testium, videlicet, magnificorum Antonii Ros et Ignatii Ros, fratrum, civium honoratorum Barchinonae, in dicta villa de la Bisbal populatorum ad ista voccatorum et rogatorum, et audientia dictus doctor Josephus

Perpinyà, heres praefatus existens personaliter constitutus intus monasterium Sancti Sebastiani Ordinis Divi Francisci Recollectionis constructum in termino ipsius villae de la Bisbal, volens ut dixit hereditatem et bona universa quae fuerunt dicti quondam doctoris Francisci Romaguera, patris sui, a dire seu in eadem inmiscere venerando sanctae Cru+cis signaculo praecedente de universali hereditate et bonis eiusdem patris sui inventarium confecit seu confiere se dixit, immo verius incohabit cum expressa tamen protestatione se nolle teneri ultra vides hereditarias et ut gaudere possit beneficiis et juribus quibus similes heredes inventarium conficientes uti et frui possunt ac solent et ad omnes et singulos effectus sibi uti hores et necessarios confitens pro ut confessus fuit invenisse et ad hereditatem praedicti quondam patris sui pertinere et spectare bona infra et sequentia.

Et primo, un bahül de fusta ab dos panys y dos claus dins lo qual se ha trobat lo següent:

Primo, una mantellina de tela guarnida de puntas.

Ítem, un serenero de tafetà, guarnit de puntas, bo.

Ítem, una vànova de cotonina mostrejada, usada.

Ítem, unas faldillas de risso.

Ítem, una tovallola de seda usada.

Ítem, una gavardina de primaveras negras.

Ítem, un cobrallit de seda camosat.

Ítem, unas faldillas de primaveras negras.

Ítem, una buelta y mantellina de llana, color llaonat.

Ítem, un gipó de primaveras, usat.

Ítem, un trocell de escarlata, usat.

Ítem, altre bahül també de fusta ab dos panys y dos claus, dins el qual se ha trobat lo següent:

Primo, un tros de bayeta vermella.

Ítem, tretze tovallons de cànem y cotó, nous.

Ítem, tres tovallolas de tela, guarnidas ab randa.

Ítem, unas estovalles de ginesta.

Ítem, un tovalló de ginesta.

Ítem, una cuxinera xica, de seda mostrejada.

Ítem, una mànega de tafetà brodada de negra.

Ítem, un gipó de tela, usat.

Ítem, un altre gipó de cotonina, usat.

Ítem, sinch llansols de borras.

Ítem, set llansols de cànam.

Ítem, tres llansols de tela.

Ítem, tres cuxineras de tela, dos de grans y una de xica.

Ítem, unas stovallas de fil y cotó, noves.

Ítem, una faxa de tela ab alguns tafetans.

Ítem, una capsa de cartró y dins ella se ha trobat una capsa de or de fil y grana y una maneta de coral guarnida de or.

Ítem, una pessa de fil y grana espatllada, guarnida de pedras verdas.

Ítem, unas arrecadas de or, guarnidas de pedras blanques.

Ítem, altres arrecadas de plata ab pedras grossas blavas.

Ítem, unas estovallas de cànem, usades.

En la casa del mas Romaguera del veñnat del Vilar, del terme de la Bisbal, ahont també se és conferit dit doctor Perpinyà, se ha trobat haver-hi, ço és, en la entrada de dit mas lo següent:

Primo, vuyt cindris de fusta per obrar.

Ítem, nou cayrats de roura, de dotze palms llargària.

Ítem, una mitja bota, usada.

Ítem, dos cayrats de roura.

Ítem, vint trossos de cabirons de pi.

En un aposento del baxos de dit mas se ha trobat:

Primo, una sort de fusta de noguer per barramenta de cadiras y banchs.

Ítem, onze cabirons de roura.

Ítem, un mogall, un tràmech, una fanga y una pala, tot de ferro usat.

En la cuyna de dita casa se ha trobat:

Primo, una pastera de albre blanch ab un sedàs dolent dintre.

Ítem, la serra del foch.

Ítem, una taula de fustaja dolenta.

Ítem, un braser de fusta sens copa.

En la sala gran de dita casa se ha trobat:

Primo, nou banchs de llit.

Ítem, una taula gran.

Ítem, dos taulas xicas.

Ítem, quatre banchs de respatllera.

En una cambra que trau porta al terrat se ha trobat:

Primo, una taula usada sobre la qual hi ha una palla de un sant Christo usada y un tapete molt dolent.

Ítem, una caxa dolenta, de fusta de pi.

Ítem, un banch de respatllera, xich.

Ítem, un armari de fusta.

Ítem, dos cortinas de llicanella, usades.

En altre aposento se han trobat:

Primo, tres banchs de llit.

Ítem, un tabal de escalfar roba.

Ítem, una tauleta.

Ítem, quatre cuxins de ruda, usats, plens de pluma.

En lo celler de dita casa se han trobat:

Primo, dos carretells de teneó, lo hu de dos botas y lo altre de una bota buyts.

En la casa del doctor Matheu Romaguera, prevere, en la vila de la Bisbal, ahont també per est effecte dit doctor Perpinyà se és conferit, se ha trobat lo següent:

Primo, una caixa de arbre blanch ab son pany y clau, dins la qual se ha trobat.

Primo, set estuallas, dos de cànem y cotó y las altres sinch de cànem, usades.

Ítem, sinch llansols, ço és, hu de borras nou, altre de cànem nou y los restants tres de cànem y borras, usats.

Ítem, tres axugamans de borras, nous.

Ítem, quatre tovallolas usades.

Ítem, un boganter.

Ítem, tres tallas de llansols, usades.

Ítem, quatre tovallons de cana y cotó, nous.

Ítem, catorze tovallons, part usats y part dolents.

Ítem, sis cuxineras de tela grans y dos de xicas.

Ítem, tres cuxineras de cànam grans y dos de xicas.

Ítem, una tovallola de tela guarnida de randa.

Ítem, un gipó de tela per home.

Ítem, un gipó de cotonina per dona, usat.

Ítem, un cobrallit de drap vert.

Ítem, una gavardina de tafetà, usada.

Ítem, alguns trossos de tela de matalàs.

Ítem, una escupidora de estany.

Ítem, tres matalassos de llana ab telas usadas, usats.

Ítem, dos flassadas verdas de la forma major.

Ítem, una flassada groga, usada.

Ítem, altre flassada blanca, usada.

Ítem, una olla de coura, bona, y altre trencada.

Ítem, un plat de estany.

Ítem, un cassó de aram, mitjenser.

Ítem, un candalero de estany.

Ítem, un candalero de llautó, trencat.

Ítem, una botija de estany.

Ítem, unas grasellas de ferro.

Ítem, una copa de llautó per braser.

Ítem, una gerra de terra xica per tenir oli.

- Ítem, una mossa de ferro.
 Ítem, uns anderris de ferro.
 Ítem, unas llevas de ferro.
 Ítem, unas forquetas per torrar pa, també de ferro.
 Ítem, unas grasellas de ferro.
 Ítem, dos paellas, una de aram gran y la altre de ferro xica.
 Ítem, un ast de ferro.
 Ítem, tres escambells de fusta.
 Ítem, una olla de aram usada mitjensera.
 Ítem, un cassonet de aram.
 Ítem, una ralladora.
 Ítem, un coci de terra de teneó de dos samals.
 Ítem, un morter de coura ab sa mà del mateix.
 Ítem, dos llevaplats de llautó.
 Ítem, un candelero de estany.
 Ítem, una llumanera de llautó, dolenta.
 Ítem, una màrrega.
 Ítem, una copa de aram, usada.
 Ítem, un parol de aram, usat.
 Ítem, dos tascons de ferro.
 Ítem, una samal de fusta, dolenta.
 Ítem, un rampí.
 Ítem, una esquelleta de coura.
 Ítem, una cassoleta de aram de tenir olor.
 Ítem, un candelero de llautó, bo.
 Ítem, una xaringa de estany.
 Ítem, un escalfador y una capsa, tot de aram, ab llurs mànechs de ferro.
 Ítem, una destral gran.
 Ítem, una caxa xica de noguer ab son pany y clau, bona.
 Ítem, set botas buydas de teneó quiscuna una càrrega.
 Ítem, dos botas de teneó tres mallals quiscuna.
 Ítem, tres botas de teneó de deu botas, totes buydas.
 Ítem, nou samals.
 Ítem, un bahulet dins lo qual se ha trobat un saler, pebrera, sucrera, una ayguabeneitera, una escudella, una tassa, onze culleras y tres forquillas, tot de plata.
 Ítem, una sotacopa de plata.
 Ítem, uns agnus de or, molt xichs.
 Ítem, tot aquell censal de preu de cent y vint lliuras barcelonesas que quiscun any, en son degut termini, fan y préstan los hereus de Ciprià Says del terme de la Bisbal.

Ítem, tot lo mas Romaguera, situat en lo terme de la Bisbal, y altres masos a ell agregats ab llurs terras, horts, honors y pocsessions baix llurs affrontacions compresas.

Ítem, tot lo mas Estanyol, la casa, és a saber, y las terras, honors y pocsessions, situat en lo terme del lloch de Cruyllles, baix llurs affrontacions compresas que respective per ser cosa inmòbil no.s poden ocultar.

Haec autem bona superius scripta et non alia dictus doctor Josephus Perpinyà confessus fuit de praesenti invenisset ad hereditatem praedicti quondam doctoris Francisci Romaguera, patris sui, pertinere et spectare cum expressa protestatione quod si a caetero alia invenerit bona ad eandem hereditatem pertinentia et spectantia illa in praesenti inventario continuabit aut alia ad partem de eisdem facere procurabit publico instrumento mediante. De et super quibus omnibus et singulis praemissis praedictus doctor Josephus Perpinyà petiit et requisivit a me dicto et infrascripto notario unum et plura publicum et publica instrumentum et instrumenta confici sibi que et aliis cuya intersit dari et tradi, quae fuerunt acta in praedicta villa de la Bisbal anno, mense, die et locis quibus supra. Praesentibus me dicto et infrascripto notario et pro testibus superius nominatis ad praemissa vocatis et rogatis specialiter aliterque et assumptis prout superius continetur.

Deinde autem ad veniente die quinta mensis februaryi supra dicti anni, scilicet, millesimum sexcentessimi nonagesimi octavi, domini Ignatii Roig, notarii publici Gerundae hiis in locum mei dicti Antonii Caymó, notarii publici infrascripti et ex particulari commissione per me dictum et infrascriptum notarium sibi facta interessentis et testium infrorum praesentia supradictus doctor Josephus Perpinyà, uti heres praedictus existens dicto nomine personaliter constitutus domum Abbatiae sancti Felicis Gerundae processus fuit ad continuandum praesens inventarium de bonis praedicti quondam doctoris Francisci Romaguera, patris sui, sub modo et forma sequentibus.

En lo estudi de la casa de l'abat de Sant Feliu de Gerona se tróban los llibres següents:

[1] Angelo Spin, tomus primus.

[2] Aresmini Tapati *Variarum juris*, primus et secundus tomus.

[3] Aresmini Tapati *Variarum juris sententiae*, primus tomus.

[4] Antonius Augustinus *Epitome juris*, tomus primus et secundus.

[5] Andrianus *De legibus*, tomus primus.

[6] Amicis *De jure emphiteutico*, tomus primus.

[7] Amidenius *De officio et jurisdictione datarii*, primus tomus.

[8] Andrea Siraquello *De legibus connubialibus et de jure mariti*, primus tomus.

- [9] Accasius de Ripoll *Regaliarum tractatus*, primus tomus.
- [10] Afflictis *Decissiones Neapolitanae*, primus tomus.
- [11] Altimar *Tractatus de nullitatibus*, primus tomus.
- [12] Dit autor pars secunda primus tomi.
- [13] Assonis *Summa locuplex juris civilis thesaurus*, primus tomus.
- [14] Antonellus *De loco legalis*, primus tomus.
- [15] *De tempore legali*, primus tomus.
- [16] *Consiliorum*, tomus primus.
- [17] Andreae *Controversiarum*, tomus primus et secundus.
- [18] Angelus Aretinus *Super instituta*, tomus primus.
- [19] Aloysii Mansi *Consultum rerum judicatum*, primus, secundus, tertius, quartus, quintus et sextus tomus.
- [20] Acosta *De privilegio credito*, primus tomus.
- [21] Angelus *De via et ratione juris universi*, primus tomus, és sens cubertas.
- [22] Andrea Alciati *Paradoxorum*, primus tomus.
- [23] *Artium notariae*, primus tomus.
- [24] Aradro *Decisiones*, primus tomus.
- [25] Aldavicio *De hereditate actionibus*, primus tomus.
- [26] *De heredibus illis qui diu possunt*, primus tomus.
- [27] Ageta *Visionum jurium feudaliu*, tomus primus.
- [28] Antolinus *Resolutionum*, tomus primus.
- [29] Ayorra *De partitionibus* et Antonius Fernández de Ubero *De pascuis et de jure pascendi*, primus tomus.
- [30] Amaya *In codicem et observationibus*, primus tomus.
- [31] Antonio Amato *Variarum resolutionum juris*, tomus primus.
- [32] Amostasso *De causis piis*, tomus primus et secundus, en un tomo.
- [33] Afflictis *Decisionum additiones*, primus tomus.
- [34] Anirin *De preventionibus*, primus tomus.
- [35] Antonio Solaye *Contitutiones Sebaudiae*, tomus primus.
- [36] Amich Angelo *Questionum feudaliu*, primus tomus.
- [37] Antonius Augustinus *Epitome juris canonici veteris*, primus tomus.
- [38] Alciatus *De jure faeudali*, primus tomus.
- [39] Argentisse *De jurisdictionibus*, primus tomus.
- [40] *Antiquae Collationes decretalium cum Antonii Augustini episcopi Illerdensis notarii*, primus tomus.
- [41] Aloysi *Ad Gomez additiones resolutionum Antonii Gomesi*,

primus tomus.

[42] Alexander Rodensis *Tractatus de analogicus universis et equivocis utriusque juris de cis*, primus tomus.

[43] Aponte *De potestate pro regis*, primus tomus.

[44] *Acta Ecclesiae Mediolanensis*, primus tomus.

[45] Angelis *De confessionibus*, primus tomus.

[46] *De impensis et melioramentis dotali*, primus tomus.

[47] Antonii *De residentibus singulis civilia et canonica*, primus tomus.

[48] Antera Maria *Super acta apostolorum*, primus tomus.

[49] Amigant *Ad Peguera*, primus tomus.

[50] *Decisiones*, primus tomus.

[51] Antonellus *De regimine ecclesiae episcopalis*, primus tomus.

[52] Amicei *Opera politica*, primus tomus.

[53] Acarransa *De partu*, primus tomus.

[54] Aldevinus Masgardus *De statutorum interpretatione*, primus tomus.

[55] Antonius Olivani *Commentaria*, primus tomus.

[56] Antonius Astor *De Synodo Diocesano*, primus tomus.

[57] Acosta *Domus supremi*, primus tomus.

[58] Amadei Aponte *Questiones laudimiales*, primus et secundus tomus.

[59] Assinius *Practica civilis*, tomus primus.

[60] *Abogado perfecto* autor Melchor de Cabrera, tomus primus.

[61] Aurelio Caciodoro *Opera*, primus tomus.

[62] *Axiommata et loca communia*, tomus primus.

[63] *Aforismus inquisitionis*, tomus primus.

[64] Boratus *Decisiones* primus, secundus et tertius tomus.

[65] Bondenius *Collectati legali*, primus et secundus tomus.

[66] Bartresol *Collectation diversarum*, tomus primus et secundus.

[67] Botiller *De successionibus ab intestato*, tomus primus.

[68] Botiller *Diceptationes*, tomus primus.

[69] Bratxei *De verborum et rerum significatione*, tomus primus.

[70] Balleti *Disquisitione clericalis*, tomus primus.

[71] Balmaseda *De collectione*, tomus primus.

[72] Brilla *Ad consuetudinem Neapolitanam*, tomus primus.

[73] *De fideicommissis*, tomus primus.

[74] *De divisione fructuum*, tomus primus.

- [75] Berart *De visitationibus*, primus tomus.
- [76] Bassei *Flores theologicæ*, tomus primus.
- [77] Boer *Decisiones*, tomus primus.
- [78] Bovadilla, tomus primus et secundus.
- [79] Bordon, tomus primus, secundus, tertius, quartus et quintus.
- [80] Bichmii *Decisiones*, tomus primus et secundus.
- [81] Bessoldit *Thesaurus practicarum*, tomus primus.
- [82] Belluga *Speculum Principum*, tomus primus.
- [83] Butlarsis, tomus primus, secundus, tertius, quartus et quintus.
- [84] Besoldi *Consilia*, tomus primus et secundus.
- [85] Bartasol *De clausulis*, tomus primus.
- [86] Brant *De expositione omnium juris tam civilium quam canonicum*, primus tomus.
- [87] Barbosa *De dictionibus et clausulis*, tomus primus.
- [88] Burgo *De emptione et venditione*, tomus primus.
- [89] Bretcetero *Processus iudicii*, tomus primus.
- [90] Busembaum en romans, tomus primus.
- [91] Coccino *Decissionum*, són al tot sinch tomos.
- [92] Castejón, són quatre tomos.
- [93] Conciolo *Ad statuta Eugubii cum additione Romaguera*, tomus primus.
- [94] Conciolo *Resolutiones criminalium*, tomus primus.
- [95] *De heredi simplici et qualificato*, tomus primus.
- [96] *Allegationes*, tomus primus.
- [97] Canedo *Collectanea ad iure canonicum*, tomus primus.
- [98] Carransa *De monedas*, tomus primus.
- [99] Corrado *Praxis beneficiorum*, tomus primus.
- [100] Celso *Decisiones*, tomus primus.
- [101] *Codex teodosianus*, tomus primus et secundus.
- [102] Caponus *Diceptationes*, tomus primus, secundus et tertius.
- [103] Crespi *Observationes*, tomus primus.
- [104] Candidi *Disquisitiones moralium*, tomus primus, secundus et tertius.
- [105] Coleriis *De exequutionibus executibis*, tomus primus.
- [106] Capone *De pactis et stipulationibus*, tomus primus.
- [107] Carena *Resolutiones*, tomus primus.
- [108] Cerrus *Decissiones*, tomus primus, secundus, tertius et quartus.

98 Alonso Carranza, *El auistamiento i proporcion de las monedas de oro, plata, cobre i la reducción destes metales a su debida estimacion*. Palau 44950.

- [109] Censal *Ad Peregrinum variationes juris et tractat variarum ejusdem*, primus tomus.
- [110] Ciriacus *Controvertiarum*, tomus primus, secundus, tertius et quartus.
- [111] Capiblanch *De Baronibus*, tomus primus.
- [112] Ceval *Comentarium opinionum*, tomus primus et secundus.
- [113] Cramuel *De mente theologiae*, tomus primus, secundus, tertius, quartus, quintus et sextus.
- [114] Carterio *Decissiones Criminalis*, tomus primus.
- [115] Cassanate *Consilia*, tomus primus.
- [116] Cassaneo *Consuetudines Burgundiae*, tomus primus.
- [117] Covarrubias *Opera*, tomus primus et secundus.
- [118] Cohelli *In Burg bon regim*, tomus primus.
- [119] Cavalli *De testamentis*, primus tomus.
- [120] *Decisiones*, tomus primus.
- [121] Carrillo *Decisiones*, tomus primus.
- [122] Cialivinus *Controvertiarum foren*, tomus primus et secundus.
- [123] Calvinus *Lexicon*, tomus primus.
- [124] Capitio *Decissiones*, tomus primus.
- [125] Cala *De preemientis*, tomus primus.
- [126] *Tractatus de fergis*, tomus primus.
- [127] *De juditiis*, tomus primus.
- [128] Corrado *Praxis apostolicarum dispensationum*, tomus primus.
- [129] Capucius *Praxis*, tomus primus et secundus.
- [130] Càncer *Variarum* ab dos tomos tres tomos.
- [131] Capitiatro *Consultationes*, tomus primus.
- [132] Caraneus *In questionibus*, tomus primus.
- [133] Cavallus *Resultatio criminali*, tomus primus.
- [134] Cabzovius *Practica criminalis*, tomus primus.
- [135] Castaldus *Consulta*, tomus primus.
- [136] Caldes *De restitutione in integrum*, tomus primus.
- [137] Carpius *De executoribus* tomus primus.
- [138] Capone *Controversiae forenses*, tomus primus.
- [139] Curtel *De Ecclesiae libertate*, tomus primus.
- [140] Hieronymus Campanilli *Diversorum juris Canonici*, tomus primus.
- [141] Cavalli Milleloch, tomus primus.
- [142] Carnaleho *De legitima*, tomus primus.
- [143] Coccino ad Gomes *decissionum*, tomus primus.
- [144] *Constitucions de Cathalunya*, dos tomos xichs de full.
- [145] *Constitucions de Cathalunya*, dos tomos.

- [146] *Consultatione Theologica juridica* autore Frater Laurentio, primus tomus.
- [147] Caroli *De Rota practicabilia*, tomus primus.
- [148] Cepolla *De cautelis*, tomus primus.
- [149] Cavalianus *De tutore et curatore*, tomus primus.
- [150] *Capítols del General de Cathalunya*, tomos entre tots deu.
- [151] Carochsius *Contra res juditiales sententia*, tomus primus.
- [152] *De deposito obligationum et sequestro*, tomus primus.
- [153] Cavasucco *Theoricae et praxis juris canonici*, tomus primus.
- [154] Coier *De jurisdictione ordinaria*, tomus primus, secundus, tertius et quartus.
- [155] Crucisis *De jure offerendi*, tomus primus.
- [156] Cuenca *Opera*, tomus primus.
- [157] Cartas de Sant Francisco de Sales, tomus primus et secundus.
- [158] *Christiano interior*, tomus primus et secundus.
- [159] Costa *De cota et alba*, tomus primus.
- [160] *Constitutiones Provinciales Taraconenses*, tomus primus.
- [161] Cepolla *De servitutibus*, tomus primus.
- [162] Cíher *De regulis cancellariae apostolicae*, tomus primus.
- [163] Cartagena *Super expositione juris canonici*, tomus primus.
- [164] *Constitutiones Synodales Ausculanae*, tomus primus.
- [165] Cortiada *Sobre la jurisdicció del Exm. Virrey*, tomus primus.
- [166] *Decisiones Regni Neapolitani*, tomus primus.
- [167] *Decisiones Sacrae Rottae Romanae* Arguellas, Ninot, Serate, primus tomus.
- [168] Duardus *In capite omnis de penitentia et remissione*, pars prima tomus primus.
- [169] *De censibus*, tomus primus.
- [170] Donati *Praxis Regularis*, tomus primus, secundus, tertius et quartus.
- [171] Donoset *Decisiones*, tomus primus, secundus et tertius.
- [172] Del Bene *De juramento*, tomus primus.
- [173] *De moral*, tomus primus.
- [174] *De Inquisitionibus*, tomus primus et secundus.
- [175] *De immunitate et jurisdictione Ecclesiae*, tomus primus et secundus.
- [176] *De immunitate et jurisdictione Ecclesiae*, tomus primus et secundus.
- [177] *Decisiones Rottae de Mesiatura*, tomus primus.
- [178] *Decisiones Rottae Romanae*, tomus primus et secundus.
- [179] *Decisiones de Rotta* ab una part sense cubertas, tomus primus.

- [180] *Devictis Praxis*, tomus primus.
- [181] *De Franchis Controversias*, tomus primus.
- [182] Escobar *De nobilitate*, tomus primus.
- [183] *De ratiociniis*, tomus primus.
- [184] Escobar *De Pontificis et Regis jurisdictione*, tomus primus.
- [185] *Explicatio Consilii Antonii Michael Abbas Justiniani*, tomus primus.
- [186] Ferosinus *De offitiis*, tomus primus.
- [187] *De alleatione fiscali*, tomus primus.
- [188] *Tractat criminal*, tomus primus.
- [189] *Tractatus varii*, tomus primus.
- [190] *De legibus Ecclesiae*, tomus primus.
- [191] *De exceptione praescriptionis sententiarum et re judicata et de appellatione*, tomus primus.
- [192] *De iuditiis et foro competentibus*, tomus primus.
- [193] *De potestate Capituli Sede vacante*, tomus primus.
- [194] *De offitiis*, tomus primus et secundus.
- [195] *De probationibus*, tomus primus.
- [196] Francesch de Uritigoiti *De competentibus*, tomus primus.
- [197] *De resolutionibus*, tomus primus.
- [198] *De Conciliis*, tomus primus.
- [199] *De Ecclesiis Cathedralibus*, tomus primus.
- [200] *Pastoral regular*, tomus primus.
- [201] *De institutione*, tomus primus.
- [202] Feusonius *Ad effectum Romanae Curiae*, tomus primus.
- [203] Fegnanus *In libris decretorum*, tomus primus, secundus, tertius, quartus et quintus.
- [204] Febrianus *Codex*, tomus primus.
- [205] Ferrer *Observationes*, tomus primus et secundus.
- [206] *Commentaria*, tomus primus.
- [207] *Super Constitutione hac nostra*, tomus primus.
- [208] Fraso *De Regio patronatu indiarum*, tomus primus et secundus.
- [209] Fabri *Sintagma juris*, tomus primus.
- [210] Feliciani *Decissiones*, tomus primus.
- [211] Fontanella *De jure*, tomus primus.
- [212] *De pactis nuptialibus*, tomus primus et secundus.
- [213] *Decisiones*, tomus primus et secundus.
- [214] Franchis *Decissiones*, tomus primus et secundus.
- [215] Flores de Mena *Variarum resolutionum*, tomus primus.
- [216] Farinacio *Decissiones*, són tomos desavuyt.

- [217] Fulgineus *De emphiteusi*, tomus primus.
- [218] Faria *Ad Covarruvias*, tomus primus.
- [219] *Formularium instrumentorum Salustii Tiberii*, tomus primus.
- [220] Felicio *De societate*, tomus primus.
- [221] Gracian *Diceptationes florenses*, tomus primus, secundus, tertius et quartus.
- [222] Genova *De escriptura privata*, tomus primus.
- [223] Gisarellus *Decissiones*, tomus primus.
- [224] Grassis *De effectu clericatu*, tomus primus.
- [225] García *De beneficiis*, tomus primus.
- [226] Giurba *Consilia criminalia*, tomus primus.
- [227] *Lucubraciones*, tomus primus.
- [228] *Decisiones*, tomus primus.
- [229] *De feudis*, tomus primus.
- [230] *Gasophilat Regium*, tomus primus.
- [231] Gratosi Uberti *De citacionibus*, tomus primus.
- [232] *De successioneibus*, tomus primus.
- [233] Galessius *De restitutione in integrum*, tomus primus.
- [234] Gonzales *Super regulas cancellariae*, tomus primus.
- [235] Gusman *De evictionibus*, tomus primus.
- [236] Golinus et Luca *De procuratoribus*, tomus primus.
- [237] *De procuratoribus cum additione*, tomus primus.
- [238] Guasinus *De confiscacion masin eodem*, tot un tomo.
- [239] Gomesii *Opera*, tomus primus.
- [240] Gaiitus *De creditoribus*, tomus primus.
- [241] Gomes *Variarum praccis*, tomus primus.
- [242] Gobius *Tractatus varii*, tomus primus.
- [243] *Consultacione*, tomus primus.
- [244] Guadevinus *De jure feudorum et pacis*, tomus primus.
- [245] Gonii *De charitativo subsidio*, tomus primus.
- [246] Goffredi *Summa*, tomus primus.
- [247] Gallupi *Praxis*, tomus primus.
- [248] Griphiandri *Economiae juris*, tomus primus et secundus.
- [249] Garcia *De expensis*, tomus primus.
- [250] Genuense *Praxis*, tomus primus.
- [251] Hurtado *De congrua sustentacione*, tomus primus.
- [252] *Resolucionum moralium pars prima et secunda*, tot ab un tomo.

- [253] Hermosilla *Ad leges particularum Gregorii Lopes*, tomus primus et secundus, tot ab un tomo.
- [254] *Hodierna Controversia*, tomus primus.
- [255] *Ad surdum*, tomus primus.
- [256] Heesser *De rationibus reddendis*, tomus primus.
- [257] *Historia del duque Federico*, tomus primus.
- [258] Jordanus *De re sacra*, tomus primus.
- [259] *De re beneficiaria*, tomus primus.
- [260] *De re judiciaria*, tomus primus.
- [261] Jranson *De protestacionibus cum additionibus*, tomus primus.
- [262] Joannes Copen *Decisiones*, tomus primus.
- [263] Josepho Ludovico *Decissiones*, tomus primus.
- [264] *Judex materiarum practicarum ad Cathaloniam*, tomus primus.
- [265] Josepho *De rusticis tractatus*, tomus primus.
- [266] Joannes Antonio *Ab ecclesia observatione Pedemontani*, tomus primus.
- [267] Justiniani *Exercitia*, tomus primus.
- [268] *Instituta Canonica*, tomus primus.
- [269] Klokus *De constitutionibus*, tomus primus.
- [270] Kohl *De pactis dotalibus*, tomus primus.
- [271] Laguniies *De fructibus* part prima secunda, tot ab un tomo.
- [272] Larrea *Allegationes fiscales*, part prima et secunda, tot ab un tomo.
- [273] *Decissiones*, part prima et secunda en un tomo. ✗
- [274] Leotardus *De usuris*, tomus primus.
- [275] Lesana *Question regular*, tomus primus et secundus.
- [276] Leandro *Questiones moralium*, tomus primus, secundus, tertius, quartus, quintus, sextus, septimus, octavus et cum summa nonus.
- [277] Luca *Ad Gracianum*, tomus primus, secundus, tertius et quartus.
- [278] *Praxis*, tomus primus.
- [279] *De pluralitate legali*, tomus primus.
- [280] Leonis *Preparatorium judiciorum*, tomus primus.
- [281] Lancellotus *De attentatis*, tomus primus.
- [282] Loriotus títol *De gradibus affinitate*, tomus primus.
- [283] Luis de Paguera *Decisiones*, tomus primus et secundus.
- [284] Loterius *De re beneficiaria*, tomus primus.
- [285] *Leccion juris*, tomus primus.

253 Gaspar de Hermosilla, *Notae, additiones et resolutiones ad glossas legum partitarum D. Gregorii Lopetii*. Palau 113441 a 113443.

los faràs alrodador dels plafons han de ser de pedra blanca de Gerona y tots los plafons que són grans y xichs, vuyt han de ser de pedra jaspe de Tortosa y tota la demás pedra de dit peu ha de ser de pedra negra de Barcelona.

Item dintre de dit peu hi ha de haver un aposento de sis palms de fondo y set y mig de ample, poch més o menos, conforme apar en la planta de dit retaule que stà trassada en paper y firmada dels dits Sr Abat y honorables jurats ab volta de rejola y tot blanch ahont ha de star la entrada de la scala per pujar al secrari que ha de ser de deu palms de alsada que seran deu graons, los quals han de ser de pedra ordinària de la ques trobarà ab major comoditat a la present vila. Y havent pujat la dita scala se trobarà la porta per a obrir la pastera del secrari que serà de quatre palms y tres quarts de fondo y set palms y mig de ampla ahont serà la entrada del caragol pera pujar a Nra S^a que serà de vint y un graó poch més o menos y dit caragol serà de fusta o de rajola lo que millor aparexarà a dit offitial que convinga a la obra.

Item sobra del peu de pedra ha de star assentat lo secrari, ço és, carregant la mitat sobra lo dit peu, y la altre mitat volarà enfora comforma denota la planta de dit sacrari trassada en paper y firmada de dits Sr Abat y honorables jurats, lo qual serà de tretze palms de alt y sis de ample poch més o menos; la porta de dit secrari se obrirà amagant-se dins lo peu de dit secrari y lo die quel voldran tenir tot ubert se obriran dos panys per cada banda, restant los dits panys enballits de sculptura y talla; y lo dins del secrari starà hermojejat amb algunes columpnas o balustres format en claustro ab sos sostres enballits de sculptura y talla conforme millor aparexerà a dit official, y a lo derrera del secrari si farà una porta per fer lo ministeri que convindrà, y tot ell ha de star fet y entellat y sculpit tant devant com derrera conforme stà trassat en un pergami lo qual stà firmat dels dits Sr Abat y honorables jurats.

Item tot lo demás retaula a de star fet, entallat y sculpit en lo modo y forma stà trassat y dibuxat en un pergami firmat també dels dits Sr Abat y honorables jurats donant facultat dits Sr Abat y honorables jurats a dit Rovira que si li apar hage de mudar alguna cosa, quede en beneffici de la obra o puga fer y que tota la obra de fusta ha de ésser de fusta de albre acceptat algunas figuras que podran ser de fusta de xiprer y per lo entreuament del retaule de part de dintre si li apar a dit Rovira posarhi algunas pessas de abre poll o puga fer, acceptat no sien de pi, perquè en ninguna manera ni ha de aver perquè seria contra art.

Item que los taulons del padestral primer, que han de ser quatre, an de ser quatre històrias de la passió de Xpto. de relleu y en los dits padestrals en dret dels resals de las columpnas y hi ha de haver una figura a

- [320] Murga *In constitutionibus apostolicis*, tomus primus.
 [321] *Disquisitiones morales*, tomus primus.
 [322] Mansanedo *Decissiones Rottae Romanae*, tomus primus.
 [323] Maresch *Variarum resolutionum*, tomus primus.
 [324] Massii *Praxis ordinaria*, tomus primus.
 [325] Molino *De ritu nupciali*, tomus primus.
 [326] Mutii *Ad decisiones santi Felicis*, tomus primus et secundus.
 [327] Monena *De commutationibus ultimarum voluntatum*, tomus primus.
 [328] Mendas *Allegatione*, tomus primus.
 [329] Massole *Trismagistrus legalis*, tomus primus.
 [330] Marque *De vicariis*, tomus primus.
 [331] Mario Muta *Decissiones*, tomus primus.
 [332] Mariclii *De bannitis*, tomus primus.
 [333] Medices *Decissiones part prima et secunda*, tomus primus.
 [334] Mustasso *De causis piis*, tomus primus.
 [335] Maranta *Medulla decreti*, tomus primus.
 [336] Maceraten *Variarum resolutionum*, tomus primus.
 [337] *Variarum jurium*, tomus primus.
 [338] Manfrellus *Ad Capitium latro*, tomus primus.
 [339] Mausonius *De causis et contractibus*, tomus primus.
 [340] Mayora *Praxeis criminalis*, tomus primus.
 [341] Mansius *De sacrorum juri controvertiis*, tomus primus.
 [342] Mieras *Super constitutionibus Cathaloniae*, tomus primus.
 [343] *Memorials differents*, tomus primus, secundus et tertius.
 [344] Maranta *Consilia*, tomus primus.
 [345] Mayner *De regulis juris*, tomus primus.
 [346] Machado *Confesor perfeto*, tomus primus et secundus.
 [347] Michael Angelo Guy sive Giptii *Observatio neapolitana*, tomus primus.
 [348] Missanger *Super instantia civili*, tomus primus.
 [349] Merenda *Controversia*, tomus primus.
 [350] Moneta *De concervatoribus*, tomus primus.
 [351] *De distributtionibus*, tomus primus.
 [352] *De decimis*, tomus primus.
 [353] Mestril *Decissiones*, tomus primus et secundus.
 [354] Martra *De clausulis*, tomus primus.
 [355] Massobius *Praxis faciendi concursum*, tomus primus.

- [356] Mundi *De muneribus*, tomus primus.
 [357] Mosina *De brachio seculari*, tomus primus.
 [358] Mantica *Decissiones*, tomus primus.
 [359] Matheu *Del modo de celebrar Corts*, tomus primus.
 [360] Maranta *practica*, tomus primus.
 [361] Maranda *Tractatus pro juribus Ecclesiae*, tomus primus.
 [362] Mansius *De fideiussoribus*, tomus primus.
 [363] *De advocatis*, tomus primus.
 [364] Miranda *De iudicibus*, tomus primus.
 [365] Maresca *De re convencionalis*, tomus primus.
 [366] Muscatellus *Praxis*, tomus primus.
 [367] Magonius *Lucerna Moral*, tomus primus.
 [368] Monrras *Discursus*, tomus primus.
 [369] Navarro *De rescriptis*, tomus primus, secundus et tertius.
 [370] Navarro *De electione et variatione fori*, tomus primus.
 [371] *De gravamine vassallorum*, tomus primus.
 [372] *Decissiones de privilegio miserabili personis*, tomus primus.
 [373] *De nullitatibus oblatorum*, tomus primus.
 [374] *Summa bullarum*, tomus primus.
 [375] *De insolutum dacione*, tomus primus.
 [376] Niger *De subastacione*, tomus primus.
 [377] *De exceptionibus*, tomus primus.
 [378] *De laudimiis*, tomus primus.
 [379] *De re judiciatae*, tomus primus.
 [380] Nicholay *Lucubrationum*, tomus primus et secundus.
 [381] *Praxis cum additione*, tomus primus.
 [382] Flosculi, tomus primus.
 [383] Nunyes de Avendanyo *De exequendis mandatis*, tomus primus.
 [384] Noalis *De trasmissione*, tomus primus.
 [385] *Nomosticon juris universis* autore Vecens Litigio, tomus primus et secundus.
 [386] Olea, *De cessine jurium*, tomus primus.
 [387] *Cum additione*, tomus primus.
 [388] Olivani *De actionibus*, tomus primus et secundus.
 [389] Ottoboni *Decissiones*, tomus primus.
 [390] Ottoro *De officio rey publicae*, tomus primus.

359 Lorenzo Matheu i Sanz, *Tratado de la celebración de Cortes generales del reino de Valencia*. Palau 158165.

387 Autor: Alfonso Olea. Palau 200150 a 200154.

- [391] *Officio curati de Possevino*, tomus primus.
- [392] *Ordinaris de Vich*, tomus primus, secundus, hi falta lo primer tomo.
- [393] *Postius De manutentione*, primus tomus et secundus.
- [394] *Resolutione*, tomus primus.
- [395] Pinyatello *Consultacionum canonicarum*, tomus primus et secundus.
- [396] Pellissarius *Manual regulari*, tomus primus et secundus.
- [397] Pyrinis *De regularibus*, tomus primus.
- [398] Peguera *cum additione Vilaplana*, tomus primus.
- [399] *Practica de Peguera*, tomus primus.
- [400] *Decisions*, tomus primus.
- [401] *Consultacions criminals*, tomus primus et secundus.
- [402] Parisius *De resignacione beneficiorum*, tomus primus.
- [403] Pontius *De matrimonio*, tomus primus.
- [404] Paccionus *De locato et conducto*, tomus primus.
- [405] Passionus *De probationibus*, tomus primus.
- [406] Pamhyly *Decissiones Sacrae Rottae Romanae*, tomus primus.
- [407] Pilaya *Decissiones canonicae*, tomus primus et secundus.
- [408] Pansuto *Controvertiarum forentium*, tomus primus.
- [409] Peregrinus *De fidei commissis*, tomus primus.
- [410] Panimole *Decissiones*, tomus primus et secundus.
- [411] Pineiro *De testamentis*, primus et secundus ab un tomo.
- [412] Pegas *de diversas materias*, són al tot tretze tomos.
- [413] Passirellus *De distantis*, tomus primus.
- [414] Pasqualitgio *De sacrificio missae*, tomus primus.
- [415] *Questiones morales*, tomus primus et secundus.
- [416] *Praxis jejunii*, tomus primus.
- [417] Passerinus *Opera omnia*, en tot són deu tomos.
- [418] Priolo *Decissiones*, tomus primus.
- [419] *Promptuarium juris*, tomus primus.
- [420] Portules *Observancias del Regne de Aragón*, tomus primus et secundus.
- [421] Pereyra *De revisionibus*, tomus primus.
- [422] Passificus de Salviano *Interdictorio*, tomus primus.
- [423] Pechy *Opera juditiaria*, tomus primus.

392 *Ordinarium vicense*. Palau 203526 a 203528.

400 Autor: Lluís de Peguera. Palau 216345 a 216347.

401 Lluís de Peguera. *Quaestiones criminalium*. Palau 216338 a 216342.

- [424] Peregrin *Praxis variae*, tomus primus.
 [425] Pelvicio *Ad consuetudine adversa*, tomus primus.
 [426] Puteus *Decissiones*, tomus primus.
 [427] Penya *Decissiones*, tomus primus et secundus.
 [428] Petrus Gregorius *Super decretales*, tomus primus.
 [429] Philippus Franci *Super decretales*, tomus primus.
 [430] *Pragmatica Regni Neapolis*, tomus primus.
 [431] Peutingerus *Decissiones Sacrae Rottae Romanae*, tomus primus.
 [432] *Promptuarium divini juris*, tomus primus.
 [433] *Práctica del amor de Dios*, tomus primus.
 [434] *Padre espiritual* de Sales, tomus primus.
 [435] *Prepositiones christianas*, tomus primus.
 [436] Paguera *De celebrar Corts*, tomus primus.
 [437] Puteus *De sindicatu*, tomus primus.
 [438] Peregrino *De jure fici*, tomus primus.
 [439] Paroleti *Aura clericalis palestra*, tomus primus.
 [440] Quesada *Controvertiarum*, tomus primus.
 [441] *Diceptacions*, tomus primus.
 [442] *Quinta essentia del amor de Dios*, tomus primus.
 [443] Rosa *De residentia episcopi*, tomus primus.
 [444] Rocha *Disputationum*, tomus primus et secundus.
 [445] Rodoher *Ad resolutionem de marinis*, tomus primus.
 [446] Rosa *De recta distribution*, tomus primus.
 [447] Rovitus *Decissiones*, tomus primus.
 [448] Rubens *In singula*, tomus primus et secundus.
 [449] *De validitate legati*, tomus primus.
 [450] Ridolphin *Praxis*, tomus primus.
 [451] Ricciolius *De jure personarum*, tomus primus.
 [452] *De reprobis*, tomus primus.
 [453] Reginaldus *Praxis fori penitentiarum*, tomus primus.
 [454] Rebuffi *Praxis benefficiorum*, tomus primus.
 [455] *Tractatus varii*, tomus primus.
 [456] Rubei *De testamentis*, tomus primus.
 [457] Rodrigues *Questiones regulares*, tomus primus, secundus, tertius et quartus.
 [458] Ripoll *Variarum resolutiones*, tomus primus.

- [459] *De magistratu logiae maris*, tomus primus.
 [460] *Additions a la practica*, tomus primus.
 [461] Ramon *Concells*, tomus primus.
 [462] Riccii *Collectanea*, tomus primus.
 [463] *Praxis*, tomus primus.
 [464] Rogineldus *De apellatione*, tomus primus.
 [465] Rosinyol *De contractibus*, tomus primus et secundus.
 [466] Rodo *Consells*, tomus primus.
 [467] Roxas *Decissiones*, tomus primus.
 [468] Riccii *Concilia*, tomus primus, secundus, tertius.
 [469] Romalin *In aureum bulleam*, tomus primus.
 [470] Ripa *De nocturno tempore*, tomus primus.
 [471] *Regulae Cancellariae*, tomus primus.
 [472] Rineterhuno *De jure assillorum*, tomus primus.
 [473] Sayrus *Clausulis regiae*, tomus primus.
 [474] *De sensuris*, tomus primus.
 [475] Solorsano *Obras varias*, tomus primus.
 [476] *De jure*, tomus primus et secundus.
 [477] Samuellio *De canonica electione*, tomus primus.
 [478] Sarno *Praxis cum additione*, tomus primus.
 [479] *Sintagma juris*, tomus primus et secundus.
 [480] Salgado *Laberinthus creditorum*, tomus primus et secundus.
 [481] *De retentione*, tomus primus.
 [482] *De regia protectione*, tomus primus.
 [483] Salerni *Consilia*, tomus primus.
 [484] Sesse *De hynibitionibus*, tomus primus.
 [485] Seraphin *De privilegiis juramentorum*, tomus primus et secundus.
 [486] *Decissiones*, tomus primus.
 [487] Scanerolus *De visitatione carceratorum*, tomus primus.
 [488] Sanfelicis *Decissiones*, tomus primus.
 [489] *Ad praccis*, tomus primus.
 [490] Sabellio sunt quinque tomos.
 [491] Scopa *Ad Gracianum*, tomos primus.
 [492] *Speculum juris prudentiae*, tomus primus.
 [493] Salcedo *De lege politica*, tomus primus et secundus.

459 Autor: Acaci Antoni de Ripoll. Palau 269180 a 269193.

461 Josep Ramon, *Consiliorum una cum sententiis et decisionibus Audientiae regiae principatu Cathaloniae*. Palau 247378.

- [494] *De regimine principum*, tomus primus.
 [495] *Theatrum honoris*, tomus primus.
 [496] *Examen de la verdat*, tomus primus.
 [497] Surdo *De altimentis*, tomus primus.
 [498] *Decisiones*, tomus primus.
 [499] Socarrats *Consuetuts de Cathalunya*, tomus primus.
 [500] *Summa Hostiensis*, tomus primus.
 [501] *Sinodals de Barcelona*, tomus primus.
 [502] Samuel *De sepulturis*, tomus primus.
 [503] Sicxtin *De regaliis*, tomus primus.
 [504] *Stilus capibrevandi*, tomus primus.
 [505] Saporta *Tractatus*, tomus primus.
 [506] Sutor *De jure*, tomus primus.
 [507] Strach *Tractatus duo*, tomus primus.
 [508] Sprengerius *De modico*, tomus primus.
 [509] Salassar *De sacramentis in genere*, sens encodernar, tomus primus.
 [510] Turre *De cambiis*, tomus primus.
 [511] Tiberii Deciani *Consilia*, són tres tomos.
 [512] Theodosianus *Opera*, quatuor tomos.
 [513] Tamburinus *De jure abbatum*, tomus primus, secundus, tertius et quartus.
 [514] Tolosani *Commentaria decretalium*, tomus primus.
 [515] Tondutus *De resolutione beneficiorum*, tomus primus, secundus, tertius.
 [516] *De pentionibus*, tomus primus.
 [517] Tuscus *Opera*, al tot són nou tomos.
 [518] Traquedin *Consultacione*, tomus primus.
 [519] Tonato *Decissiones maceratenses*, tomus primus et secundus.
 [520] Trobat *De effectibus immemorialis prescriptionis*, tomus primus.
 [521] Tristany *Decissiones*, tomus primus et secundus.
 [522] *Corona Benedictina*, tomus primus.
 [523] Terralaboro *Metaphisica universalis* tomus primus.
 [524] *Tractatus universorum de expoliis ecclesiasticis*, tomus primus.

494 Autor: Jerónimo Salcedo. Palau 286976.

496 Autor: Pedro González de Salcedo. Palau 105834.

500 Autor: Henricus de Segusia.

504 Autor: Francesc Solsona. Palau 319013 a 319015.

522 Autor: Bonaventura de Tristany. Palau 341022.

- [525] Turricellus *De rebus Ecclesiae non alienandis*, tomus primus.
 [526] Torre *De pactis futurae successionis*, tomus primus.
 [527] Thesaurus *De penis Ecclesiae*, tomus primus.
 [528] Temudo *Decisiones*, tomus primus.
 [529] Turri *De cambiis*, tomus primus.
 [530] Theodosius *Opera omnia*, en tot quatre tomos.
 [531] *Textos civils y criminals y índice*, tots del lleó moscat, al tot són nou tomos.
 [532] *Títols de honor de Cathalunya*, tomus primus.
 [533] Tesalin *Tesaurus fori ecclesiastici*, tomus primus.
 [534] *Tractatus varii episcopi*, tomus primus.
 [535] Temende *De expensis*, tomus primus.
 [536] *Teatro de los dioses de la gentilidad*, tomus primus, secundus, tertius.
 [537] Valeyri *De difarentiis utriusque fori*, tomus primus.
 [538] Vilossa *De fugitivis*, tomus primus.
 [539] Vinyals *De sacramentis in genere*, tomus primus.
 [540] Vallacii *Allegationem*, tomus primus.
 [541] *Usatges de Barcelona*, tomus primus.
 [542] Urselius *Conclusionem legam*, tomus primus et secundus.
 [543] Urselius *Consultationes*, tomus primus et secundus.
 [544] Vicentius de Franchis *Decisiones*, tomus primus.
 [545] *Decisiones Neapolitanae*, tomus primus.
 [546] Vivianus *De jure patronatus*, tomus primus.
 [547] Vaschius *De successionibus et ultima voluntate*, tomus primus et secundus.
 [548] Vasquii *Controversiarum*, tomus primus.
 [549] *Variae materiae utriusque juris*, escrit de mà, primus tomus.
 [550] Valansuela *Consilia*, tomus primus et secundus.
 [551] Valeron *De transactionibus*, tomus primus.
 [552] Vargas *Conciderationes*, tomus primus et secundus.
 [553] Ventrilla *De jurisdictione archiepiscopi*, tomus primus.
 [554] *De praxi Ecclesiae*, tomus primus.
 [555] *Notabilium rerum*, tomus primus.
 [556] Vermiglio *Consilia*, tomus primus.
 [557] Virgilius *De legitimatione*, tomus primus.

532 Autor: Andreu Bosch. Palau 33407.

536 Autor: Baltasar de Vitoria. Palau 371052 a 371057.

548 Fernando Vázquez Menchaca. Palau 354057 a 354063.

- [558] Vilaplana *De brachio militari*, tomus primus.
 [559] Viricello *Questio moralis et legalis*, tomus primus.
 [560] Vulpini *Succus Opera criminalis*, tomus primus.
 [561] Ubalde *Decisiones*, tomus primus et secundus.
 [562] *Verdaderos entretenimientos*, tomus primus.
 [563] *Vida simbólica*, tomus primus.
 [564] *Vida devota*, tomus primus.
 [565] Vancio *De nullitatibus processus ac sententiarum*, tomus primus.
 [566] Vestrius *Introduction ad mores*, tomus primus.
 [567] Verrallus *Decissiones*, tomus primus.
 [568] Vanacel *Compendium juris canonici*, tomus primus et secundus.
 [569] Valentia *Ad constitutionem*, tomus primus.
 [570] *Vocabularium utriusque juris*, tomus primus.
 [571] Vusembechius *Ad pandectas*, tomus primus.
 [572] Vinyals *Parrocho residentia*, tomus primus.
 [573] Xammar *Rerum judicatarum*, tomus primus.
 [574] *De officio advocati*, tomus primus.
 [575] Xammar *De privilegiis*, tomus primus.
 [576] Zachia *De obligatione camerale*, tomus primus.
 [577] *De salario*, tomus primus.
 [578] Zuffus *De criminales processus legitimated*, tomus primus.
 [579] Zerola *Praxis episcopalis*, tomus primus.
 [580] Zemorani *Tractatus de compensationibus*, tomus primus.

Ademés dels demundits llibres y és lo peu de la llibreria que són entre tots cent vint-y-set tomos que nos pòsan assí un per un, sinó lo número dels tomos y ha, per faltar a molts los títols dels autors de aquells.

Ítem, un sítial que està en lo mosquer en dita Abadia de Sant Feliu de Gerona, dins la qual se ha trobat lo següent:

Primo, un llit de drap vert sensa cobrillit que són nou pessas, guarnit ab una llista verda.

Ítem, un tros de drap nou vert, que stà per fer-ne lo que vullan.

Ítem, dos cobritaulas de dit drap.

Ítem, tres portaleras y tres saneffas de dit drap vert.

Ítem, tres portaleras de demàs carmesí ab tres saneffas.

562 Autor: Francisco Cubillas. Palau 66341.

564 Autor: San Francisco de Sales. Palau 666666 a 666693.

574 Autor: Joan Pau Xammar. Palau 376690.

Ítem, uns balons de tafetà negra usats.

Ítem, uns balons de tafetà usats molt.

Ítem, una ropilla de risso usada.

Ítem, un gipó de primaveras verdas passadas de or usat.

Ítem, un sinto.

Ítem, una pasta de agnus guarnida.

Ítem, tres trosos serreu noronjat de seda usat.

Ítem, filadís cru.

Ítem, un sombrero de jurat de vellut usat.

Ítem, una golilla.

Ítem, un sombrero dolent a la espanyola.

En lo estudi de dita casa de l'Abat de Sant Feliu de Gerona:

Primo, una caixa de actes vells y altres papers de casa de Romaguera, de la Bisbal, aquells tocants al mas Romaguera com al mas Estanyol y altres parts espectants a dita casa.

Ítem, en dit estudi de dita casa, una arquimesa de diversos papers de dita casa de Romaguera ab son peu y en dit peu hi ha sinch lliuras y mitja cotó filat.

Ítem, un bosser usat.

Ítem, una taula dolenta, gran.

Ítem, una olla de cóurer gran.

Ítem, una olla de cóurer trancada, y no y és tota.

Ítem, un sello de plata per clóurer cartas.

Ítem, dos taulas de noguer xicas, molt dolentas.

Ítem, tres matalasos, lo un és desfet y los altres dos són molt dolents y són de llana.

Ítem, un llit de pilars ab sas pots, mitg usat.

Ítem, dos camillas ab sas pots, usadas.

Ítem, un banchillo o tamburet, molt usat.

Ítem, un pes de march.

Ítem, quatre banchs de llit ab una màrfega dolenta.

Ítem, un lligador de noguer usat.

Ítem, una caixa de noguer ab sos caxons, usada.

Ítem, dos llums vells.

Ítem, una llumanera de llautó, usada.

Ítem, dos platos de llautó.

Ítem, vint plats petits de estany bons y un de dolent.

Ítem, una bassina y tarro de estany, usat.

Ítem, quatre plats de estany, dos de grans y dos de mitjansers.

Ítem, dos candaleros y un barral de estany.

Ítem, un tros de candalero de estany.

Ítem, un enbulich petito de puntas de plata vella.

Ítem, una caixa de noguer sens calaxos vella.

Ítem, un cofre vell.

Ítem, unas mitjas de bota, blanclas.

Ítem, uns trosos de mosquitera molt dolents.

Ítem, un doceret de tafetà camosat.

Ítem, una coxinera xica, de drap.

Ítem, sinch ventalls xichs.

Ítem, dos trosos de mantos de estam, molt dolents.

Ítem, un sobracel de llit de filadís, molt vell.

Ítem, una dotzena de cadiras usades.

Ítem, dos ganivets de taula.

Hec autem bona superius descripta et non alia supradictus doctor Josephus Perpinyà confessus fuit invenire et ad hereditatem dicti quondam doctoris Francisci Romaguera, patris sui, pertinere et spectare protestando quod si in futurum apparuerint et invenerint aliqua alia bona ad eadem hereditatem pertinentia et spectatia illa in praesenti inventario continuabit aut aliud ad partem de eisdem facere procurabit publico instrumento mediante de et super quibus omnibus et singulis praemissis sic gestis et sequitis supradictus doctor Josephus Perpinyà petiit et requisivit a me dicto et infrascripto notario unum et plura publicum et publica instrumentum et instrumenta confici sibi que et aliis cuya intersit dari et tradi, quae fuerunt acta etc. Gerundae anno, mense, die et loco proxime dictis, praesentibus dicto Ignatio Roig, notario ut supra interessenti, et pro testibus Jacobo Carles, de familia illustris, et admodum reverendi domini Michaelis Romaguera, abbatis Sancti Felicis Gerundae, et Joanne Cabanyas, studente dictae civitatis Gerundae, ad ista vocatis et rogatis etc.